

A photograph of two young women with long blonde hair. The woman on the left is wearing a light-colored fedora and holding a smartphone. The woman on the right is wearing sunglasses on her head and a patterned scarf. They are both looking at the phone with interest. The image has a blue and purple color overlay.

Regionaal Verzuimprotocol Achterhoek

Ter voorkoming van voortijdig
schoolverlaten en thuiszitten

Bedoeld voor:

- Scholen voor primair onderwijs (po), speciaal onderwijs (so), voortgezet (speciaal) onderwijs (v(s)o) en middelbaar beroepsonderwijs (mbo)
- Samenwerkingsverbanden (SWV) voor primair en voortgezet onderwijs
- Leerplichtambtenaren
- Medewerkers van het Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) Regio Achterhoek

**LEREN
WERKT**
Leerplicht + RMC Achterhoek

Januari 2020

Inhoud

1.	Vooraf	5
2.	Het belang van de aanpak van schoolverzuim	6
3.	Juridisch kader leerplicht, kwalificatieplicht en Regionaal Meld- en Coördinatiefunctie	7
4.	Verantwoordelijkheden en taken	9
5.	Wat is schoolverzuim?	12
6.	Verzuimregistratie	14
7.	Regionale afspraken voor leerlingen in po en vo	16
8.	Regionale afspraken voor studenten in het mbo (tot 23 jaar)	18
9.	Meldingen rondom de overstap vmbo-mbo (Intergrip)	20
10.	Borging en implementatie	21
	Bijlage 1: Verzuimkaart	24
	Bijlage 2: Vrijstellingsgronden Leerplichtwet	32
	Bijlage 3: Stroomschema Variawet	38
	Bijlage 4: Hoe en wat moet gemeld worden bij het verzuimloket van DUO?	39
	Bijlage 5: Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)	40

1. Vooraf

In 2012 nam het Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC) Achterhoek, samen met de afdelingen leerplicht van de gemeenten¹, het initiatief om te komen tot een regionaal verzuimprotocol voor de RMC-regio Achterhoek. Dit initiatief werd gesteund door vertegenwoordigers uit het onderwijs.

Het Directieberaad van Profijt² constateerde in 2012 dat een regionaal verzuimprotocol eraan bijdraagt dat er in de regio op uniforme wijze wordt omgegaan met schoolverzuim. Dit draagt bij aan het voorkomen en terugdringen ervan. Dit is van belang, omdat leerlingen³ die regelmatig verzuimen, sneller uitvallen. Heldere procedures en duidelijke afspraken over de stappen/acties door scholen⁴ en/of leerplicht dragen bij aan een adequate aanpak van schoolverzuim.

Het protocol is gebaseerd op protocollen in andere regio's en de landelijke verzuimkaart van Ingrado⁵. Dit protocol biedt een gezamenlijk kader voor de behandeling van schoolverzuim, het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en thuiszitten en het melden van voortijdig schoolverlaters. Het regionaal verzuimprotocol is het uitgangspunt voor bestaande of nieuwe protocollen van scholen en/of gemeenten. Deze moeten aansluiten bij dit regionale verzuimprotocol.

Dit protocol beschrijft het wettelijk kader, maar gaat ook in op een gezamenlijke aanpak van bovenwettelijk schoolverzuim. Daarnaast geeft het protocol handreikingen voor een juiste registratie en bevat het afspraken over het melden van leerlingen bij leerplicht en RMC.

Bijlage 1 bevat de bijbehorende verzuimkaart, die schematisch weergeeft welke soorten verzuim er zijn en hoe hiermee moet worden omgegaan. Deze verzuimkaart is afgeleid van de landelijke verzuimkaart van Ingrado en wordt verspreid onder alle medewerkers die met schoolverzuim te maken hebben.

Dit verzuimprotocol is niet van toepassing op leerlingen die in Duitsland wonen. Leerlingen die in Duitsland wonen zijn daar Schulpflichtig. Wanneer zij kunnen aantonen dat zij op een Nederlandse school staan ingeschreven wordt daarmee voldaan aan de leerplicht. Scholen moeten bij schoolverzuim contact opnemen met het Schulamt van de gemeente waar de leerling woont.

In 2015 is het verzuimprotocol van 2013 geëvalueerd. Omdat er nu (in 2019) sprake is van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) in plaats van de Strafrechtelijke Aanpak Schoolverzuim (SAS) en we te maken hebben met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), moest het protocol opnieuw worden aangepast. Ook nu zijn de samenwerkingsverbanden po en vo en LerenWerkt (samenwerking leerplicht gemeenten, leerplicht mbo en RMC) hierbij betrokken. LerenWerkt heeft bij het updaten van dit verzuimprotocol het voortouw genomen vanuit haar wettelijke taak te zorgen voor adequate afspraken om schoolverzuim aan te pakken en voortijdig schoolverlaten te voorkomen en te bestrijden.

1. De RMC-regio Achterhoek omvat de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doesburg, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.

2. Profijt is het samenwerkingsverband voor vo, vso, praktijkonderwijs, mbo en hbo in Oost Gelderland. Profijt is in 2000 opgericht om in gezamenlijk beleid voorwaarden te ontwikkelen die ertoe leiden dat meer onderwijsdeelnemers beroepsgekwificeerd hun opleiding zullen afronden.

3. In dit protocol wordt gesproken over leerlingen (in relatie tot de school/onderwijsinstelling), over kinderen (in relatie tot hun ouder(s)/ verzorger(s)) en over jongeren, als het om de algemene beschrijvingen gaat. Voor alle duidelijkheid: met leerlingen worden ook studenten van het mbo bedoeld.

4. In dit protocol wordt gesproken over scholen. Hiermee worden schoolleiding, decanen of mentoren/leerkrachten bedoeld, afhankelijk van hoe dit intern bij school geregeld is. Op bestuursniveau wordt akkoord gegaan met het protocol. Echter staat een bestuur in de praktijk vaak verder verwijderd van het verzuim in de school zelf.

5. Ingrado is de landelijke vereniging voor leerplicht en RMC.

Bij de herziening van het verzuimprotocol in 2019 zijn de volgende organisaties betrokken:

- Leerplichtambtenaren van de 9 regio gemeenten
- SWV primair onderwijs Oost Achterhoek
- SWV primair onderwijs Doetinchem e.o.
- SWV primair onderwijs IJssel Berkel
- SWV voortgezet onderwijs Slinge Berkel
- SWV voortgezet onderwijs Doetinchem e.o.
- Zone College
- Graafschap College
- Profijt
- GGD Noord- en Oost-Gelderland
- LerenWerkt (RMC Achterhoek)

2. Het belang van de aanpak van schoolverzuim

Schoolverzuim is vaak een voorbode van voortijdig schoolverlaten. Een goede verzuimaanpak en eenduidige afspraken binnen en tussen scholen en gemeenten zijn belangrijke randvoorwaarden om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Daarnaast is het noodzakelijk om ouder(s)/verzorger(s) te informeren over het feit dat ongeoorloofd schoolverzuim strafbaar is en over de wijze waarop de school handelt als hun kind niet in de klas zit.

Voortijdig schoolverlaten⁶ brengt voor jongeren risico's met zich mee. De kans op regelmatige of langdurige werkloosheid is voor voortijdig schoolverlaters twee keer zo groot dan voor jongeren mét een startkwalificatie.

De Inspectie van het Onderwijs ziet erop toe dat de school een verzuimregistratie voert en controleert de volgende stappen:

1. **Verwerving** van de verzuimgegevens: de wijze waarop de school de aan- of afwezigheid van leerlingen vaststelt. Dat kan via absentebriefjes, klassenboeken, chipkaarten, enzovoort.
2. **Aggregatie** (verwerking) van de gegevens: de opslag en ordening van de gegevens, zodat deze informatie per leerling beschikbaar is voor degenen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het verzuimbeleid.
3. **Interventies**: alle (re)acties, in eerste instantie van de school, die volgen op het ongeoorloofd verzuim van een leerling. Er kan onderscheid worden gemaakt tussen **pedagogische** en **wettelijke** interventies.

De eerste 2 stappen vallen grotendeels buiten dit protocol. Uniformiteit is hier niet mogelijk, omdat scholen verschillende registratiesystemen en softwarepakketten gebruiken voor de verwerking van verzuimgegevens. Wel zijn de scholen gebonden aan de wettelijke eisen die worden gesteld aan de tijdigheid van de verwerving en verwerking van de gegevens. Ook moet elke school vastleggen op welke wijze(n) de eerste twee stappen plaatsvinden en welke medewerkers daarvoor verantwoordelijk zijn.

6. De school verlaten zonder startkwalificatie, oftewel zonder een havo-, vwo-, mbo 2, 3 of 4-diploma.

Het is raadzaam om hiervoor een schooleigen protocol te maken, dat in combinatie met dit regionale protocol, het gehele verzuimtraject vastlegt. Naast de werkafspraken in het protocol, moet er ook aandacht worden besteed aan de communicatie binnen de school (met het personeel) en met de ouder(s)/verzorger(s).

Dit protocol richt zich met name op de **interventies** en zorgt zodoende voor een eenduidige aanpak in de regio. Daarmee is het voor ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen duidelijk hoe de scholen omgaan met schoolverzuim en voldoen de scholen aan de verantwoordelijkheid die ze hierin hebben. Het helpt om vooraf met ouder(s)/verzorgers te communiceren over het verzuimbeleid. Ouder(s)/verzorger(s) willen hiervan graag op de hoogte zijn en willen worden betrokken als hun kind van school verzuimt.

Bovendien zorgt het protocol ervoor dat betrokkenen binnen de school weten hoe ze in voorkomende gevallen moeten handelen. Het protocol beperkt zich niet tot de wettelijk verplichte interventies, maar bevat in een aantal gevallen ook afspraken over andere maatregelen, bijvoorbeeld bij te laat komen en bij verzuim waarbij de wettelijke norm nog niet is bereikt. Dat laat onverlet dat scholen op pedagogisch terrein ook een eigen beleid voeren.

In bijlage 2 staat informatie over de verschillende vrijstellingsgronden die de Leerplichtwet (1969) kent. Ook vrijstelling vanwege ziekte is opgenomen. Hoewel er bij ziekteverzuim geen wettelijke meldingsplicht geldt en het geoorloofd verzuim betreft, gaat het hier om een belangrijke verzuiminterventie door school en jeugdarts van GGD.

3. Juridisch kader leerplicht, kwalificatieplicht en Regionaal Meld- en Coördinatiefunctie

De Leerplichtwet 1969 (Lpw) omvat leerplicht en kwalificatieplicht. De leerplichtambtenaar houdt toezicht op de naleving van deze wet.

3.1 Leerplicht

Leerplicht geldt voor kinderen van 5 tot en met 16 jaar. De leerplicht geldt vanaf de eerste dag van de maand nadat een kind 5 jaar is geworden tot het einde van het schooljaar waarin het kind 16 jaar is geworden, of tot het einde van twaalf volledige schooljaren. De basisschoolperiode telt mee voor acht jaar, ook als de leerling de basisschool sneller heeft doorlopen. Een schooljaar loopt van 1 augustus tot en met 31 juli.

Vanaf 4 jaar mogen kinderen naar school. Ze vallen dan nog niet onder de Lpw, maar wel gelden voor hen de regels van de school over aanwezigheid en het volgen van het onderwijs. Deze regels gelden ook voor leerlingen die niet meer leerplichtig zijn.

3.2 Kwalificatieplicht

Na de leerplicht begint de kwalificatieplicht. Daarmee wordt de leerplicht verlengd totdat de leerling een startkwalificatie heeft gehaald of 18 jaar is. Een startkwalificatie is een havo-, vwo-, mbo 2, 3, of 4-diploma.

Om aan de kwalificatieplicht te voldoen hoeft de jongere niet per se vijf dagen per week naar school. Het is ook toegestaan om leren en werken te combineren, zoals het geval is in de beroepsbegeleidende leerweg (bbL) in het mbo. De kwalificatieplicht geldt volgens **Artikel 4a lid 2 Lpw** niet voor jongeren die in het speciaal onderwijs het uitstroomprofiel ‘dagbesteding’ of ‘arbeidsmarktgericht’ hebben gevolgd, en ook niet voor jongeren die een getuigschrift of diploma van het praktijkonderwijs hebben behaald.

Wie is verantwoordelijk?
De ouder(s)/verzorger(s) zijn verplicht om hun kind bij een school/onderwijsinstelling in te schrijven en moeten ervoor zorgen dat hun kind de school/onderwijsinstelling daadwerkelijk bezoekt. Ouder(s)/verzorger(s) en leerplichtige jongeren vanaf 12 jaar kunnen worden aangesproken op schoolverzuim.

NB Voor meerderjarig verklaarde jongeren⁷ zijn deze bepalingen ook van toepassing.
Art. 2 leden 1 en 3, art. 4a lid 1 en art. 4c lid 1 Lpw.

3.3 Regionaal Meld- en Coördinatiefunctie (RMC)

Het RMC coördineert de aanpak van voortijdig schoolverlaters (vsv’ers) voor jongeren van 12 tot 23 jaar. De leerplichtambtenaar houdt toezicht op naleving van de leerplichtwet voor jongeren van 12 tot 18 jaar. De RMC-consulent houdt toezicht op naleving van deze wet voor jongeren van 18 tot 23 jaar.

3.4 RMC-wetgeving

Na de kwalificatieplicht geldt de RMC-wetgeving, die is vastgelegd in een aantal artikelen in de onderwijswetten voor het vo, vso en mbo. In deze artikelen staat dat er sprake is van voortijdig schoolverlaten als:

- een jongere nog geen 23 jaar is, én;
- geen havo-, vwo- of mbo niveau 2, 3 of 4-diploma heeft, én;
- gedurende een maand zonder geldige reden het onderwijs niet heeft gevolgd, of;
- bij de school wordt uitgeschreven of van school wordt verwijderd.

Hoewel het RMC de wettelijke taak heeft vsv’ers terug te begeleiden naar school zodat zij een startkwalificatie behalen, geeft de wet ook de mogelijkheid om preventief te werk te gaan en regionale afspraken te maken over het omgaan met schoolverzuim om voortijdige schooluitval te voorkomen.

Wie is verantwoordelijk?
Vanaf 18 jaar zijn jongeren meerderjarig en zijn ze zelf verantwoordelijk voor het naar school gaan. Er is dan geen wettelijk kader meer om te handhaven op schoolverzuim. In de RMC-regio Achterhoek is echter de afspraak gemaakt om 18-plussers wat betreft het registreren en melden van ongeoorloofd schoolverzuim gelijk te behandelen als jongeren die jonger zijn dan 18 jaar.

3.5 Leerlingen met een startkwalificatie die onderwijs volgen

Dit zijn leerlingen met bijvoorbeeld een havodiploma, die verdergaan op het vwo, of mbo-leerlingen die na niveau 2 doorgaan met niveau 3. Voor deze leerlingen hoeft verzuim niet te worden gemeld via het verzuimloket van DUO, omdat deze groep niet onder de RMC-wetgeving valt. Elke school stelt voor deze groep leerlingen interne verzuimregels op.

3.6 Leerlingen ouder dan 23 jaar

Ook verzuim van leerlingen die ouder zijn dan 23 jaar hoeft niet te worden gemeld via het verzuimloket van DUO, omdat deze groep niet onder de RMC-wetgeving valt. Elke school stelt voor deze groep interne verzuimregels op.

4. Verantwoordelijkheden en taken

Om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie halen en voldoende zijn toegerust om te starten op de arbeidsmarkt, is samenwerking tussen scholen, ouder(s)/verzorger(s), betrokken instanties en jongeren onontbeerlijk. De leerplichtambtenaar fungeert in de aanpak van schoolverzuim als de verbindende schakel.

Op grond van de Lpw zijn ouder(s)/verzorger(s) er verantwoordelijk voor dat hun kinderen zijn ingeschreven bij een school en dat ze die school bezoeken. Vanaf 12 jaar zijn leerlingen hiervoor ook zelf verantwoordelijk.

Het college van burgemeester en wethouder(s) is verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de Lpw (door ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen) en heeft daarvoor leerplichtambtenaren aangesteld. Verder moet de gemeente beschikken over een adequaat registratiesysteem voor leerplicht en RMC. Over het gevoerde beleid inzake de handhaving van de leerplicht en de kwalificatieplicht en de resultaten daarvan, doet het college jaarlijks verslag aan de gemeenteraad.

Bij de handhaving van de leerplicht zijn diverse partijen betrokken. In laatste instantie, namelijk wanneer er sprake is van strafrechtelijke vervolging op grond van de Lpw, is dat het Openbaar Ministerie.

4.1 Verantwoordelijkheden/taken schoolleiding

Van de school wordt verwacht dat ze een adequaat verzuimbeleid voert dat is gericht op preventie en toezicht. Als blijkt dat een leerling zonder geldige reden afwezig is, neemt de school contact op met de ouder(s)/verzorger(s). Om (ongeeoorloofd) schoolverzuim deugdelijk te administreren, moet elke school een goed werkend registratiesysteem gebruiken waarmee zij aan de wettelijke meldingsplicht voldoet. De Inspectie van het Onderwijs ziet hierop toe.

Handhaving van schoolverzuim is alleen mogelijk wanneer verzuim tijdig wordt gemeld. De meldingen lopen via het verzuimloket van DUO. Scholen voor particulier onderwijs (niet bekostigd onderwijs) melden verzuim middels een kennisgeving rechtstreeks aan de leerplichtambtenaar. Scholen zijn verplicht

7. Dit zijn jongeren van 16 of 17 jaar die door de rechter meerderjarig zijn verklaard.

ongeeoorloofd verzuim te melden op grond van **art. 21 lid 1** en **art. 21a lid 1 Lpw**. Voor het middelbaar beroepsonderwijs wordt verzuim ten aanzien van les- en praktijktijd gemeld, op grond van **art. 21 lid 2** en **art. 21a lid 2** en **Lpw**.

Scholen mogen verzuim eerder melden dan wettelijk is voorgeschreven als afstemming met de leerplichtambtenaar gewenst is. Ook ziekteverzuim, dat in principe geoorloofd verzuim is, mag volgens afspraken tussen scholen en de gemeente worden gemeld bij de leerplichtambtenaar. Dit is echter pas toegestaan nadat de school de jeugdarts heeft ingeschakeld. De jeugdarts biedt begeleiding en advies aan leerlingen, ouder(s)/verzorger(s) en scholen rondom ziekteverzuim bij leerlingen. Het doel van de ziekteverzuimbegeleiding is belastbaarheid in kaart brengen en adviezen te geven die het hervatten van schoolgang bevorderen. De jeugdarts werkt vanuit een zorgrelatie met de leerlingen van de scholen waaraan de jeugdarts verbonden is. Terugkoppelingen van de adviezen (die niet bindend zijn) aan school, vindt met toestemming van ouder(s)/verzorger(s) en/of leerling plaats.

De schoolleiding is in eerste instantie verantwoordelijk voor het voorkomen en het stoppen van verzuim. De administratie moet zo zijn ingericht, dat verzuim snel wordtesignaleerd. De procedures moeten op school bekend zijn, zodat verzuim op schoolniveau wordt aangepakt.

Als het schoolverzuim gepaard gaat met zorgsignalen, kan de school de leerling (en/of ouder(s)/verzorger(s)) doorverwijzen naar het Zorg en Advies Team (ZAT), het Multidisciplinair Overleg (MDO), schoolmaatschappelijk werk, het sociale wijkteam of naar vrijwillige jeugdhulp. Bij signalen van kindermishandeling of huiselijk geweld kan de school een zorgmelding doen bij Veilig Thuis. Het verdient aanbeveling dat de school in zorgwekkende situaties sowieso de leerplichtambtenaar inschakelt, ook als de betreffende leerling de wettelijke norm voor verzuim nog niet heeft overschreden.

4.2 Verantwoordelijkheden/taken leerplichtambtenaar

Het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet door ouder(s)/verzorger(s) en jongeren is belegd bij de leerplichtambtenaren. Wanneer school en ouder(s)/verzorger(s) er niet in slagen om ongeoorloofd schoolverzuim te stoppen, is het de taak van de leerplichtambtenaar om de verzuimende leerling en zijn/haar ouder(s)/verzorger(s) te bewegen om hun verplichtingen na te komen en onderzoek te doen naar de oorzaak van het verzuim op grond van **art. 22 Lpw**.

De leerplichtambtenaar vervult een belangrijke schakelrol. Hij onderhoudt het contact met ouder(s)/verzorger(s), leerling en school en zorgt ervoor dat er een passende actie volgt op de verzuimmeldingen. Als een verzuimmelding van de school aanleiding geeft tot zorgen over de ontwikkeling van het kind, meldt de leerplichtambtenaar dit, afhankelijk van de situatie, aan Veilig Thuis of aan het sociale wijkteam. Ook kunnen ouder(s)/verzorger(s) en jongere worden doorverwezen naar de vrijwillige hulpverlening. Als jeugdzorg wordt ingezet, is het van belang dat de leerplichtambtenaar nauw samenwerkt met de betreffende jeugdzorgmedewerker en zodoende volgt of de zorg leidt tot vermindering van het schoolverzuim. De leerplichtambtenaar heeft de mogelijkheid om jongeren die verzuimen te verwijzen naar Halt en om in het uiterste geval een proces-verbaal op te maken. Voor het opmaken van een proces-verbaal moet de leerplichtambtenaar over de BOA-bevoegdheid beschikken.

4.3 Verantwoordelijkheden/taken RMC

Naast het registreren en terugleiden van voortijdig schoolverlaters, stelt het RMC zich ten doel om voortijdig schoolverlaten te voorkomen en preventief te handelen bij verzuim. Daarnaast heeft het RMC de wettelijke taak jongeren in een kwetsbare positie (JKP⁸) te monitoren.

Per 1 januari 2019 is de Wet Regionale samenwerking voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie van kracht. Met deze wet is de onderwijswetgeving aangepast met het doel de regionale aanpak van voortijdig schoolverlaten structureel te borgen en te verbreden naar jongeren voor wie het (tijdelijk) niet haalbaar is om een startkwalificatie te behalen. De wet beoogt dat alle jongeren van 12 tot 23 jaar zonder startkwalificatie optimaal worden ondersteund bij het vinden van een passende plek dankzij een sluitend regionaal vangnet van partijen uit onderwijs, gemeenten, zorg en arbeid. Door deze wet is de RMC-doelgroep uitgebreid. De doelgroep omvat nu:

- Voortijdig schoolverlaters van 12 tot 23 jaar;
- Jongeren in een kwetsbare positie.

Het RMC heeft de taak vsv'ers te registreren en te begeleiden. Jongeren in een kwetsbare positie moet het RMC monitoren. Bovendien maakt het RMC afspraken met ketenpartners om een sluitend netwerk te realiseren. Dit gebeurt binnen het wettelijk kader van de volgende RMC-regelingen: de Wet Voortgezet Onderwijs (**WVO art. 118g**), de Wet Expertise Centra (**WEC 162 a**) en de Wet Educatie en Beroepsopleiding (**WEB art. 8.3.1**).

Jongeren zonder startkwalificatie, die verzuimen of zijn uitgeschreven, worden door de RMC-consulenten begeleid. Doel is dat de jongeren terugkeren naar school, al dan niet in combinatie met werk, zodat ze alsnog een startkwalificatie behalen.

4.4 Verantwoordelijkheden/taken gemeenten

De gemeente is verantwoordelijk voor:

- het maken van afspraken over de inzet en verantwoordelijkheid bij het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten met scholen voor voortgezet onderwijs, onderwijsinstellingen voor mbo en andere instellingen en organisaties die te maken hebben met voortijdig schoolverlaten;
- de totstandkoming van een regionale overlegstructuur tussen gemeenten, onderwijs en andere partners uit het sociaal domein (zorg en arbeid);
- het organiseren, coördineren en registreren van de meldingen van voortijdig schoolverlaten en zorgdragen voor de doorverwijzing naar onderwijs en arbeidsmarkt;
- een jaarlijkse RMC Effectrapportage waarin verantwoording wordt afgelegd.

8. Jongeren in kwetsbare positie (JKP) zijn jongeren die op 1 oktober ingeschreven staan bij een vmbo-bb, pro, vso of entree en die op 1 oktober het jaar erop zijn doorgestroomd naar entree of mbo 2 of zijn uitgestroomd uit het onderwijs.

5. Wat is schoolverzuim?

Schoolverzuim is te verdelen in ongeoorloofd schoolverzuim en geoorloofd schoolverzuim.

5.1 Ongeoorloofd verzuim

Ongeoorloofd schoolverzuim is verzuim zonder geldige reden. Dit verzuim moet via het verzuimloket van DUO gemeld worden aan de leerplichtambtenaar. De Leerplichtwet maakt onderscheid in twee soorten ongeoorloofd verzuim: relatief verzuim en absoluut verzuim.

5.1.1 Relatief verzuim

Er is sprake van relatief verzuim als een bij een school ingeschreven leer- of kwalificatieplichtige leerling ongeoorloofd afwezig is. Relatief verzuim is te verdelen in:

- Overig verzuim
- Wettelijk verzuim
- Langdurig relatief verzuim
- Luxe verzuim

Overig verzuim

Overig verzuim stond voorheen bekend als signaalverzuim of beginnend verzuim. Er is sprake van overig verzuim als een leerling enkele uren of dagen met onbekende reden afwezig is (te laat komt of spijbelt) en de wettelijke termijn van 16 uur in 4 weken nog niet is bereikt. Ook verzuim dat samenhangt met achterliggende problemen valt onder overig verzuim.

Wie is verantwoordelijk?

De schoolleiding is in eerste instantie verantwoordelijk voor de aanpak van overig schoolverzuim. Heeft de door de school ondernomen maatregel onvoldoende effect, dan kan de school een verzuimmelding doen bij het verzuimloket van DUO.

Leerlingen jonger dan 12 jaar zijn niet strafrechtelijk verantwoordelijk. De ouder(s)/verzorger(s) zijn verantwoordelijk.

Is de jongere 12 jaar of ouder, dan worden zowel de ouder(s)/verzorger(s) als de jongere strafrechtelijk verantwoordelijk gehouden.

Art. 2 leden 1 en 3, art. 4 lid 1 en art. 4c lid 1 Lpw.

Wettelijk verzuim

Er is sprake van wettelijk verzuim als de leerling in een periode van 4 weken gedurende 16 uur les- en of praktijktijd afwezig is en de reden hiervan onbekend is.

Wie is verantwoordelijk?

De school is verplicht om wettelijk verzuim onverwijld te melden bij het verzuimloket van DUO.

Art. 21 Lpw en 21a Lpw.

Langdurig relatief verzuim

Er is sprake van langdurig relatief verzuim als de leerling zonder geldige reden meer dan 4 weken verzuimt. Het gaat hier dus niet om leerlingen die een vrijstelling van de inschrijvingsplicht (**art. 5, 5a of 15 Lpw**) hebben of zijn vrijgesteld van geregeld schoolbezoek (**art. 11 Lpw**).

Luxe verzuim

Er is sprake van luxeverzuim als de leerling zonder toestemming van de schoolleiding (tot 10 dagen) of van de leerplichtambtenaar (meer dan 10 dagen) buiten de schoolvakanties verzuimt, waarbij het eigen belang (vaak een vakantie) van ouder(s)/verzorger(s) of van de jongere prevaleert op het belang van schoolbezoek.

Wie is verantwoordelijk?

Ouder(s)/verzorger(s) zijn verantwoordelijk voor luxe verzuim als zij hun kind(eren) meenemen op vakantie.

Verzuimt de jongere ongeoorloofd omdat hij/zij zelf op vakantie gaat (bijv. met vrienden), dan is hij/zij (vanaf 12 jaar) zelf verantwoordelijk.

Art. 2 lid 1 en 3, art. 4a lid 1 en art. 4c lid 1 Lpw1969.

5.1.2 Absoluut verzuim

Er is sprake van absoluut verzuim als een leer- of kwalificatieplichtige jongere niet bij een school/onderwijsinstelling staat ingeschreven.

Wie is verantwoordelijk?

Voor absoluut verzuim zijn de ouder(s)/verzorger(s) verantwoordelijk, dus kunnen alleen de ouder(s)/verzorger(s) worden vervolgd.

Art. 2 lid 1 en art. 4a lid 1 Lpw.

5.2 Geoorloofd schoolverzuim

Geoorloofd schoolverzuim is verzuim met een geldige reden, zoals ziekte of verlof wegens buitengewone omstandigheden (na toestemming van de school of de leerplichtambtenaar).

In de Lpw zijn de volgende vrijstellingsgronden opgenomen:

- Vrijstelling van de verplichting tot inschrijving bij een school (**artikel 5, 5a en 15 Lpw**).
- Vrijstelling van geregeld schoolbezoek (**artikel 11 Lpw**).
  - Vrijstelling vanwege ziekte (**artikel 11, sub d Lpw**).
  - Vrijstelling vanwege plichten in verband met godsdienst of levensovertuiging (**artikel 11, sub e Lpw**).
  - Vrijstelling vanwege vakantie buiten de schoolvakanties in verband met het beroep van één van de ouder(s)/verzorger(s) (**artikel 11, sub f Lpw**).
  - Vrijstelling vanwege gewichtige omstandigheden (**artikel 11, sub g Lpw**).

In bijlage 2 zijn deze vrijstellingsgronden uitgewerkt.

6. Verzuimregistratie

Het is cruciaal dat verzuim, inclusief te laat komen, goed wordt geregistreerd. Alleen dan ontstaat er inzicht in verzuimgedrag en is er een goede basis om actie te ondernemen.

Het actueel houden van een sluitende leerlingen- en verzuimadministratie is een wettelijk vastgelegde verantwoordelijkheid van iedere school. De leerplichtambtenaar kan de verzuimadministratie van de school, voor de leerlingen uit de gemeente, raadplegen om te bezien of leerlingen aanwezig zijn. Wanneer de verzuimadministratie niet op orde is, gaat de leerplichtambtenaar eerst in gesprek met de school(leiding). Verbetert de verzuimregistratie naar aanleiding van dit gesprek niet, dan kan de leerplichtambtenaar, na mededeling aan de schoolleiding, een signaal afgeven aan de Inspectie van het Onderwijs, die hierover vervolgens een gesprek voert met de schoolleiding. Ook onderzoekt de Inspectie dan of de verzuimadministratie voldoet aan de gestelde randvoorwaarden.

Scholen gebruiken verschillende hulpmiddelen om verzuim te registreren. Dit protocol wil een eenduidige registratie bevorderen. De formele termen uit de Leerplichtwet zijn vertaald naar de praktische schoolsituatie. De landelijke verzuimkaart van Ingrado is gebruikt als leidraad.

Reden afwezigheid	Registreren en melden als
Spijbelen: <ul style="list-style-type: none"> • betreft uren of dagen; • reden onbekend of niet legitiem; • reden achteraf gemeld.	Ongeoorloofd relatief verzuim, categorie ‘overig verzuim’ (als het verzuim minder is dan 16 uur in 4 weken); ‘wettelijk verzuim’ (als het verzuim 16 uur in 4 weken is).
Te laat komen: <ul style="list-style-type: none"> • bij aanvang van de les; • reden onbekend of niet legitiem.	Ongeoorloofd relatief verzuim, categorie ‘overig verzuim’.
Te laat komen: <ul style="list-style-type: none"> • reden bekend en legitiem.	Geoorloofd verzuim, geen melding.
Vrije dag(en) zonder toestemming van de schoolleiding of leerplichtambtenaar.	Ongeoorloofd relatief verzuim, categorie ‘luxé verzuim’.
Bezoek (huis)arts, specialist (e.d.)niet conform de afspraken gemeld.	Ongeoorloofd relatief verzuim, categorie ‘overig verzuim’.
Bezoek (huis)arts, specialist (e.d.) conform de regels gemeld.	Geoorloofd verzuim, geen melding.
Schorsing (maximaal 5 schooldagen). Schoolleiding doet wel melding bij de Inspectie van het Onderwijs.	Geoorloofd verzuim, geen melding.
Ziekte niet gemeld conform de afspraken: <ul style="list-style-type: none"> • niet tijdig gemeld; • niet gemeld door ouder(s)/verzorger(s).	Ongeoorloofd relatief verzuim, categorie ‘overig verzuim’.
Ziekte niet gemeld conform de afspraken: <ul style="list-style-type: none"> • niet tijdig gemeld; • niet gemeld door ouder(s)/verzorger(s).	School registreert de afwezigheid als ongeoorloofd relatief verzuim.
Ziekte gemeld conform de afspraken: <ul style="list-style-type: none"> • zoals vermeld in de schoolgids; • op dezelfde dag door ouder(s)/verzorger(s); • bij hervatten onderwijs schriftelijke verklaring door ouder(s)/verzorger(s) afgegeven.	School registreert de afwezigheid als geoorloofd verzuim. Dit hoeft niet gemeld te worden bij het verzuimloket van DUO. Ziekteverzuim wordt als zorgwekkend gezien als een leerling 2 weken aaneengesloten ziek is of zich 4 keer (of meer) in een schooljaar ziek meldt. <ul style="list-style-type: none"> • De school voert gesprekken met de verzuimende leerling en ouder(s)/verzorger(s). • De jeugdarts van de GGD wordt – zo nodig – door de school ingeschakeld, om ziekteverzuimbegeleiding te starten, met als doel belastbaarheid in kaart te brengen en adviezen te geven die het hervatten van schoolgang bevorderen. Terugkoppeling aan school vindt plaats met toestemming van ouder(s)/verzorger(s) en/of leerling. • Indien leerling of ouder(s)/verzorger(s) niet of onvoldoende meewerken aan ziekteverzuimbegeleiding en de legitimatie van het ziekteverzuim onvoldoende duidelijk is voor school, dan schakelt de school leerplicht in door een melding bij het verzuimloket van DUO onder ‘overig verzuim’. • De leerplichtambtenaar onderneemt de nodige acties, die tot hervatting van het schoolbezoek moeten leiden.
Langdurig ziekteverzuim (meer dan 2 weken).	School registreert de afwezigheid als geoorloofd verzuim. Dit hoeft niet gemeld te worden bij het verzuimloket van DUO. <ul style="list-style-type: none"> • School stelt een huiswerk- en/of inhaalplan op en adviseert indien nodig over alternatieve onderwijsmogelijkheden. • Soms kunnen kinderen vanwege psychische of lichamelijke beperkingen tijdelijk of gedeeltelijk niet naar school. In het po en vo is het dan mogelijk om af te wijken van het minimum aantal uren onderwijstijd (Variawet) en de leerling een op maat gemaakt onderwijsprogramma aan te bieden. Op grond van de Variawet is hiervoor een ontwikkelingsperspectief (OPP) nodig waarover ouders, school en (behandelend) jeugdarts en/of behandelaar overeenstemming hebben. Het bevoegd gezag van de school voor po of v(s)o vraagt hiervoor instemming van de Onderwijsinspectie via het Internet Schooldossier. Zie stroomschema van de Onderwijsinspectie.
Vrijstelling i.v.m. begrafenis, bruiloft, jubileum of religieuze feestdag: verlof bij directie aangevraagd conform op school geldende afspraak.	School registreert de afwezigheid als geoorloofd verzuim. Dit hoeft niet gemeld te worden bij het verzuimloket van DUO.
Vrijstelling i.v.m. gewichtige omstandigheden (minder dan 10 schooldagen); het besluit hieromtrent ligt bij de schoolleiding. Bij overschrijding van 10 dagen in een schooljaar ligt de bevoegdheid tot het nemen van het besluit bij de leerplichtambtenaar.	De afwezigheid registreren als geoorloofd verzuim. Dit hoeft niet gemeld te worden bij het verzuimloket van DUO.

Bijlage 4 bevat informatie over hoe en wat gemeld moet worden bij het verzuimloket van DUO.

7. Regionale afspraken voor leerlingen in po en vo

7.1 Regionale meldingsafspraken

Om eenduidigheid in het verzuimbeleid te bevorderen, zijn er regionale afspraken gemaakt tussen scholen en leerplicht. Het gaat daarbij uitdrukkelijk om meldingsafspraken voordat er sprake is van een wettelijke verplichting. In het schema in hoofdstuk 6 is weergegeven onder welke vermelding het verzuim moet worden geregistreerd. Onderstaand schema geeft een overzicht van de interventies van de school en van de leerplichtambtenaar bij ongeoorloofd verzuim. Punt 1 tot en met 4 vormen het preventieve, regionale beleid van scholen en leerplicht. De punten 5 tot en met 8 vormen het wettelijk kader.

	Aard en omvang ongeoorloofd verzuim	Interventies school(leiding)	Interventies leerplichtambtenaar
1	Iedere keer dat een leerling te laat komt of een uur verzuimt.	<ul style="list-style-type: none"> School registreert de afwezigheid als ongeoorloofd relatief verzuim en neemt een passende pedagogische maatregel of sanctie.	
2	Vier keer te laat of 4 uur verzuim.	<ul style="list-style-type: none"> School registreert de afwezigheid als ongeoorloofd relatief verzuim en neemt een passende pedagogische maatregel of sanctie. School informeert ouder(s)/ verzorger(s).	
3	Negen keer te laat of 8 uur verzuim.	<ul style="list-style-type: none"> School registreert de afwezigheid als ongeoorloofd relatief verzuim en neemt een passende pedagogische maatregel of sanctie. (Bij afspraken over preventief verzuimspreekuur ook melden bij het verzuimloket van DUO onder ‘overig verzuim’). School nodigt ouder(s)/verzorger(s) en leerling uit voor een gesprek op school en legt de afspraken schriftelijk vast. School waarschuwt ouder(s)/verzorger(s) en leerling voor inschakelen van de leerplichtambtenaar bij herhaling.	<ul style="list-style-type: none"> Als er afspraken zijn gemaakt over preventief verzuimspreekuur en er is een melding gedaan via het verzuimloket van DUO dan gaat de leerplichtambtenaar op school met de leerling in gesprek.
4	Twaalf keer te laat of meer dan 9 uur verzuim binnen 4 schoolweken.	<ul style="list-style-type: none"> School registreert de afwezigheid en meldt dit verzuim preventief bij het verzuimloket van DUO onder ‘overig verzuim’. School informeert ouder(s)/verzorger(s) schriftelijk over de melding.	<ul style="list-style-type: none"> De leerplichtambtenaar ontvangt de melding via het verzuimloket van DUO. De leerplichtambtenaar neemt contact op met school en maakt een dossier aan. De leerplichtambtenaar nodigt ouder(s)/ verzorger(s) en leerling uit voor gesprek en start een leerplichttraject.
5	Zestien uur verzuim in een periode van 4 schoolweken. (wettelijk verplicht).	<ul style="list-style-type: none"> School registreert de afwezigheid en meldt het verzuim bij het verzuimloket van DUO onder ‘16 uur per 4 weken’. School informeert ouder(s)/ verzorger(s) over de melding.	<ul style="list-style-type: none"> De leerplichtambtenaar ontvangt de melding via het verzuimloket van DUO. De leerplichtambtenaar vervolgt het gestarte leerplichttraject en handelt conform voorschriften.
6	Twintig keer te laat of 20 uur of meer verzuim in één schooljaar.	<ul style="list-style-type: none"> School registreert de afwezigheid en meldt dit verzuim bij het verzuimloket van DUO onder ‘overig verzuim’. School informeert ouder(s)/ verzorger(s) over de melding.	Handelen als bij punt 5.
7	30 dagen aaneengesloten verzuim met onbekende of ongeldige reden. (wettelijk verplicht).	<ul style="list-style-type: none"> School registreert afwezigheid en meldt het verzuim bij het verzuimloket van DUO onder ‘16 uur per 4 weken’. Wanneer de melding verzuim de duur bereikt van 30 dagen aaneengesloten verzuim dan is dit langdurig relatief verzuim. School ontvangt hierover een verzuimloketmelding van DUO. School informeert ouder(s)/ verzorger(s) over de melding.	Handelen als bij punt 5.

De school is wettelijk verplicht om het verzuim te melden:

- als een leerling in 4 weken 16 uur verzuimt of 16 keer te laat komt;
- als een leerling in een schooljaar 20 uur verzuimt of 20 keer te laat in een schooljaar. Dit is qua behandeling vergelijkbaar met verzuim van 16 uur (of 16 keer te laat) in 4 weken.

Elke keer als een leerling de wettelijke norm heeft overschreden, moet een verzuimmelding bij het verzuimloket van DUO worden gedaan. Zie voor nadere informatie bijlage 4.

7.2 Verantwoordelijkheden jongeren

De verantwoordelijkheid van jongeren neemt toe met de leeftijd:

- Vanaf 12 jaar zijn jongeren (naast de ouder(s)/verzorger(s)) ook zelf verantwoordelijk voor het naar school gaan.
- Vanaf 16 jaar geldt voor het wettelijk handhaven van schoolverzuim het criterium van (het ontbreken van) de startkwalificatie. De school voert altijd eerst een gesprek met leerling en ouder(s)/ verzorger(s) voordat er, via het verzuimloket van DUO, een verzuimmelding wordt gedaan bij de leerplichtambtenaar. Tijdens dit gesprek wordt de melding aangekondigd. Een jongere van 16 jaar en ouder moet toestemming geven voor het delen van inhoudelijke informatie met ouder(s)/verzorger(s) en/of anderen.
- Vanaf 18 jaar is er geen wettelijk kader meer om te handhaven op verzuim. In de RMC-regio Achterhoek is de afspraak gemaakt om leerlingen jonger en ouder dan 18 jaar gelijk te behandelen bij schoolverzuim. Vanaf 18 jaar is de jongere meerderjarig en zelf verantwoordelijk voor het naar school gaan. De school voert altijd eerst een gesprek met de leerling voordat er, via het verzuimloket van DUO, een verzuimmelding wordt gedaan. Tijdens dit gesprek wordt de melding aangekondigd.

De leerplichtambtenaar en RMC-consulent doen eerst navraag bij de school voordat een gesprek met leerling en ouder(s)/verzorger(s) wordt gevoerd. Na het gesprek met leerling en ouder(s)/verzorger(s) wordt een afweging gemaakt welke maatregel wordt ingezet. Hierover worden leerling, ouder(s)/verzorger(s) en school altijd door de leerplichtambtenaar of RMC-consulent geïnformeerd. Deze maatregel is maatwerk. Dat wil zeggen dat het minimaal een schriftelijke waarschuwing betreft, en maximaal een proces-verbaal. In de waarschuwingsbrief wordt altijd aangegeven dat er bij herhaling (recidive) een zwaardere maatregel wordt opgelegd.

7.3 Acties scholen

- Verzuim adequaat registreren.
- Ervoor zorgen dat het verzuimprotocol bij ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen bekend is.
- Verzuimafspraken en regels nakomen.
- Betrokkenen via de schoolgids op de hoogte brengen van de geldende procedures (o.a. inbrengen in ZAT).
- Een goed functionerende ondersteuningsstructuur hebben.
- Verzuim melden via het verzuimloket van DUO binnen de gestelde termijnen.
- Aaneengesloten lesroosters nastreven.
- Doorverwijzen naar de GGD bij zorgwekkend ziekteverzuim.

7.4 Acties leerplicht

- Behandeling van verzuimmeldingen.
- Behandeling van vrijstellingsaanvragen (indien dit meer dan 10 schooldagen betreft).
- Waarschuwen (schriftelijk).
- Verwijzen naar Bureau Halt (12 tot 18 jaar).
- Proces-verbaal opmaken.
- Contacten onderhouden met ketenpartners.
- Instanties adviseren die betrokken zijn bij jeugdzorg en veiligheid.

8. Regionale afspraken voor studenten in het mbo (tot 23 jaar)

8.1 Regionale meldingsafspraken

Om eenduidigheid te creëren hebben scholen en leerplicht regionale afspraken gemaakt over verzuim van mbo-studenten. Het gaat uitdrukkelijk om afspraken over verzuimmelding voordat er sprake is van een wettelijke verplichting. Onderstaand schema geeft een overzicht van de interventies van de school en van de leerplichtambtenaar bij ongeoorloofd verzuim. Punt 1 en 2 maken onderdeel uit van het verzuimbeleid van de school (qua registratie en maatregelen). De punten 3 t/m 5 vormen het wettelijk kader.

In het schema in hoofdstuk 6 is vermeld onder welke vermelding het verzuim geregistreerd moet worden.

	Aard en omvang ongeoorloofd verzuim	Interventies school(leiding)	Interventies leerplichtambtenaar mbo en/of RMC-consulent
1	Iedere keer dat een leerling te laat komt of een uur verzuimt.	<ul style="list-style-type: none"> • School registreert de afwezigheid als ongeoorloofd relatief verzuim en neemt een passende pedagogische maatregel of sanctie.	
2	Zestien uur verzuim in een periode van 4 schoolweken. (wettelijk verplicht voor 18-minners en een regionale afspraak voor 18-plussers).	<ul style="list-style-type: none"> • School registreert de afwezigheid en meldt het verzuim bij het verzuimloket van DUO onder ‘16 uur per 4 weken’. Dit geldt voor zowel 18-minners als 18-plussers. • School informeert student en, als deze jonger is dan 18 jaar, ouder(s)/ verzorger(s) over de melding.	<ul style="list-style-type: none"> • De leerplichtambtenaar mbo (18-minners) of RMC-consulent (18-plussers) ontvangt de melding via het verzuimloket van DUO • De leerplichtambtenaar mbo of RMC-consulent maakt een dossier aan en neemt contact op met school en vraagt het verzuimverleden van de student. • De leerplichtambtenaar mbo of RMC-consulent stelt een onderzoek in en doet navraag bij de leerplichtambtenaar van de woongemeente. • De leerplichtambtenaar mbo of RMC-consulent gaat met de student en/of ouder(s)/verzorger(s) in gesprek en start een leerplicht-/begeleidingstraject.
3	30 dagen aaneengesloten verzuim met onbekende of ongeldige redenen. (wettelijk verplicht).	<ul style="list-style-type: none"> • School registreert de afwezigheid en meldt het verzuim bij het verzuimloket van DUO onder ‘RMC’. Dit geldt voor zowel 18-minners als 18-plussers. • School informeert student en, als deze jonger is dan 18 jaar, ouder(s)/ verzorger(s) over de melding.	<ul style="list-style-type: none"> • De leerplichtambtenaar mbo (18-minners) of RMC-consulent (18-plussers) ontvangt de melding via het verzuimloket van DUO • De leerplichtambtenaar mbo of RMC-consulent neemt contact op met school en start de begeleiding.
4	Uitschrijving van jongeren van 18 jaar of ouder zonder startkwalificatie en zonder inschrijving bij vervolgonderwijs.	Voordat school tot uitschrijving overgaat vindt er altijd per e-mail of telefonisch een overdracht plaats naar de RMC-consulent. Daarna meldt school de uitschrijving aan DUO.	De RMC-consulent start de begeleiding en neemt, indien nodig, nogmaals contact met school op.

Elke keer als een leerling de wettelijke norm heeft overschreden, moet een verzuimmelding bij het verzuimloket van DUO worden gedaan. Zie voor nadere informatie bijlage 4.

8.2 Verantwoordelijkheden jongeren

De verantwoordelijkheid van jongeren neemt toe met de leeftijd:

- Vanaf 12 jaar zijn jongeren (naast de ouder(s)/verzorger(s)) ook zelf verantwoordelijk voor het naar school gaan.
- Vanaf 16 jaar geldt voor het wettelijk handhaven van schoolverzuim het criterium van (het ontbreken van) de startkwalificatie. **De school voert altijd eerst een gesprek met leerling en ouder(s)/ verzorger(s) voordat er, via het verzuimloket van DUO, een verzuimmelding wordt gedaan bij de leerplichtambtenaar. Tijdens dit gesprek wordt de melding aangekondigd.** Een jongere van 16 jaar en ouder moet toestemming geven voor het delen van inhoudelijke informatie met ouder(s)/ verzorger(s) en/of anderen.
- Vanaf 18 jaar is er geen wettelijk kader meer om te handhaven op verzuim. In de RMC-regio Achterhoek is de afspraak gemaakt om leerlingen jonger en ouder dan 18 jaar gelijk te behandelen bij schoolverzuim. Vanaf 18 jaar is de jongere meerderjarig en zelf verantwoordelijk voor het naar school gaan. De school voert altijd eerst een gesprek met de leerling voordat er, via het verzuimloket van DUO, een verzuimmelding wordt gedaan. Tijdens dit gesprek wordt de melding aangekondigd.

De school informeert de jongere (en ouder(s)/verzorger(s) als de student jonger dan 18 jaar is) altijd schriftelijk over een verzuimmelding, die bij het verzuimloket van DUO wordt gedaan.

De leerplichtambtenaar mbo doet eerst navraag bij de school voordat een gesprek met de student en ouder(s)/verzorger(s) wordt gevoerd. Na het gesprek met de student en ouder(s)/verzorger(s) wordt een afweging gemaakt welke maatregel wordt ingezet. Hierover worden de student, ouder(s)/verzorger(s) en school altijd door de leerplichtambtenaar mbo geïnformeerd. Deze maatregel is maatwerk. Hiermee bedoelen we minimaal een schriftelijke waarschuwing en in het uiterste geval een proces verbaal. In de waarschuwingsbrief wordt altijd aangegeven, dat bij herhaling (recidive) een zwaardere maatregel wordt opgelegd. De school informeert de student (en ouder(s)/verzorger(s) als de student jonger is dan 18 jaar is) altijd schriftelijk over een verzuimmelding, die bij het verzuimloket van DUO wordt gedaan.

De RMC-consulent doet eerst navraag bij de school voordat een gesprek met de student (en eventueel ouder(s)/verzorger(s)) wordt gevoerd. Na dit gesprek koppelt de RMC-consulent de gemaakte afspraken terug naar school.

8.3 Acties schoolleiding

- Verzuim adequaat registreren.
- Ervoor zorgen dat het verzuimprotocol bij ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen bekend is.
- Verzuimafspraken en regels nakomen.
- Betrokkenen via de schoolgids op de hoogte brengen van de geldende procedures (o.a. inbrengen in ZAT).
- Een goed functionerende ondersteuningsstructuur hebben.

- Verzuim melden via het verzuimloket van DUO binnen de gestelde termijnen.
- Aaneengesloten lesroosters nastreven.
- Doorverwijzen naar de GGD bij zorgwekkend ziekteverzuim.

8.4 Acties leerplicht

- Behandeling van verzuimmeldingen.
- Behandeling van vrijstellingsaanvragen (indien dit meer dan 10 schooldagen betreft).
- Waarschuwen (schriftelijk).
- Verwijzen naar Bureau HALT (12 tot 18 jaar).
- Proces-verbaal opmaken.
- Opstarten begeleiding.
- Contacten onderhouden met ketenpartners.
- Instanties adviseren die betrokken zijn bij jeugdzorg en veiligheid.

9. Meldingen rondom de overstap vmbo-mbo (Intergrip)

De overstap van het voortgezet onderwijs (met name vmbo) naar het mbo is een risicomoment voor voortijdig schoolverlaten. In het verleden waren er veel jongeren die na afronding van het vmbo niet op een vervolgopleiding terecht kwamen. Inmiddels geldt dat vo-scholen, leerplicht, RMC en de instelling van de vervolgopleiding gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor een succesvolle overgang.

9.1 Intergrip

Om de overstap van leerlingen van het vo naar het mbo in de RMC-regio te monitoren, wordt door Profijt het softwarepakket ‘Intergrip’ ingezet. In de softwaremodule “Overstap VO-MBO” worden de leerlingen in het laatste jaar van het vo opgenomen en wordt de status van de inschrijving voor een vervolgopleiding gevolgd. Via dit programma worden de leerplichtambtenaren en de RMC-consulenten vroegtijdig geïnformeerd over:

- leerlingen die niet zijn aangemeld bij een vervolgopleiding;
- leerlingen met een risicokeuze;
- leerlingen die leerplichtig zijn, maar zich niet voor een vervolgopleiding willen inschrijven;
- leerlingen waarvoor de vo-school aan leerplicht of RMC vraagt om een onderzoek te doen.

Decanen van vo-scholen, leerplichtambtenaren en RMC-consulenten kunnen zowel gezamenlijk als ieder afzonderlijk acties inzetten om deze leerlingen te bewegen zich voor een passende vervolgopleiding in te schrijven. Het is daarvoor van belang dat de scholen zorgen voor een volledig overzicht van de jongeren die de overstap maken en daarbij alle relevante informatie voor leerplicht en RMC vermelden. Profijt is verantwoordelijk voor de coördinatie van Intergrip.

9.2 Uitschrijven van leerlingen door vo-school

De vo-school mag in beginsel een leerplichtige leerling niet uitschrijven als deze leerling niet is ingeschreven op een andere/nieuwe school (zie **art. 27, eerste lid, van de WVO**).

Art. 10, eerste lid, Lpw geeft aan wanneer uitschrijving van de jongere op verzoek van de ouder(s)/

verzorger(s) is toegestaan. Dit is het geval als de ouder(s)/verzorger(s) kunnen aantonen of de schoolleiding ervan kunnen overtuigen dat de jongere wordt ingeschreven op een andere school. Hiervoor is geen schriftelijk bewijs nodig, slechts een overtuiging. De schoolleiding schrijft de leerling vervolgens uit met ingang van de dag volgende op de dag waarop de leerling de school voor het laatst heeft bezocht en verstrekt de leerling een bewijs van uitschrijving. Dat bewijs gebruikt de nieuwe school om de jongere in te schrijven. Overigens geldt deze bepaling alleen voor leerplichtige jongeren (5-18 jaar).

Volgens artikel 18 van de Lpw is de schoolleiding verplicht om in- en uitschrijving van leerplichtige leerlingen binnen zeven dagen te melden bij DUO, waar het Basisregister Onderwijs (BRON) wordt bijgehouden voor zowel de financiering van het onderwijs als de studiefinanciering voor studenten.

Wanneer een leerling een diploma heeft behaald, schrijft de betreffende vo-school deze leerling uit het BRON, tenzij de jongere op dezelfde vo-school ander onderwijs (bijvoorbeeld havo) wenst te volgen. De uitschrijving wordt door DUO automatisch doorgegeven aan de desbetreffende gemeente.

10. Borging en implementatie

In 2012 is de eerste versie van het verzuimprotocol tot stand gekomen, in afstemming met samenwerkingsverbanden passend onderwijs, (vertegenwoordiging van) onderwijsinstellingen in de regio, Profijt, de afdelingen leerplicht van de betrokken gemeenten en RMC. Het protocol heeft bestuurlijk akkoord van de gemeenten die onderdeel zijn van RMC regio Achterhoek, Profijt, de samenwerkingsverbanden passend onderwijs, het Graafschap College en het Zone College.

In 2015 heeft een herijking van het verzuimprotocol plaatsgevonden en zijn wijzigingen doorgevoerd. Ook zijn onderstaande afspraken gemaakt over het onder de aandacht brengen van en het naleven van het verzuimprotocol.

1. **Leerplicht/RMC (LerenWerkt):**

- zijn primair verantwoordelijk voor een goede implementatie en naleving van het protocol binnen het po, vo en mbo. Hiermee wordt het onderwijs zeker niet ontslagen van haar verantwoordelijkheden die voortvloeien uit het verzuimprotocol. Wel is duidelijker belegd bij wie het initiatief ligt als de implementatie van het verzuimprotocol zou stagneren.
- hebben de taak om het initiatief te nemen om onvoldoende naleving van het verzuimprotocol Achterhoek bespreekbaar te maken met het onderwijs;
- hebben de taak om aan te sluiten bij de lokale zorgstructuren van de gemeente in RMC-regio Achterhoek.

2. De **scholen** hebben de taak om:

- het verzuimprotocol te implementeren en op scholen regelmatig onder de aandacht te brengen bij degenen die verantwoordelijk zijn voor het melden van verzuim;
- op iedere school iemand aan te wijzen die verantwoordelijk is voor de verzuimcoördinatie;

- op iedere school een verantwoordelijke (verzuimcoördinator) aan te stellen die zorg draagt voor de dagelijkse registratie en de uitvoering van acties conform het verzuimprotocol;
  - erop toe te zien dat iedere school het eigen samenwerkingsverband zo actueel mogelijk informeert over thuiszittende kinderen/jongeren.
3. **Leerplicht en scholen** hebben de taak om:
- hebben de plicht om het betreffende samenwerkingsverband po en vo, zo actueel mogelijk te informeren over thuiszittende kinderen/jongeren;
  - het onderwerp ‘naleven verzuimprotocol’ structureel (minimaal 1 keer per jaar) te agenderen. Hiermee is de werking van het protocol (en niet alleen de te bespreken leerlingen) onderwerp van gesprek;
  - regelmatig overleg te voeren over verzuimende leerlingen. Hiermee ontstaat duidelijkheid over de rolverdeling en zal de overdracht van een verzuimende leerling van onderwijs naar leerplicht min of meer organisch plaatsvinden;
  - elkaar zo concreet mogelijk aan te spreken: met ‘naam en toenaam’ benoemen, draagt bij aan verbetering van de werking van het protocol.
4. De **samenwerkingsverbanden** hebben de taak om:
- ervoor te zorgen dat schoolbesturen⁹ actueel zijn geïnformeerd over het nut en de noodzaak van het verzuimprotocol;
  - een actueel overzicht van thuiszitters op te stellen en te delen met de scholen en de afdelingen leerplicht van de gemeenten;
  - zich samen met de scholen maximaal in te spannen om deze jongeren weer terug te begeleiden naar school.

Het eigenaarschap van het verzuimprotocol is belegd bij RMC/LerenWerkt. Voor wat betreft de privacy wordt verwezen naar de regionale versie van privacyreglementen zoals deze is opgesteld binnen de ‘Leertuin Privacy’.

9. Op bestuursniveau wordt akkoord gegaan met het protocol. Echter, in de praktijk staat een bestuur vaak meer op afstand van het verzuim in de school zelf.

Bijlagen

Bijlage 1: Verzuimkaart PO/VO

Soorten verzuim

Ongeoorloofd verzuim	Geoorloofd schoolverzuim
<p>Ongeoorloofd schoolverzuim is verzuim zonder geldige reden. De Leerplichtwet maakt onderscheid in twee soorten ongeoorloofd verzuim: relatief verzuim en absoluut verzuim.</p> <p>Relatief verzuim Wanneer een bij een school ingeschreven leer- of kwalificatieplichtige leerling ongeoorloofd afwezig is. Relatief verzuim is te verdelen in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overig verzuim Wanneer een leerling enkele uren of dagen met onbekende reden afwezig is (te laat komt of spijbelt) en de wettelijke termijn van 16 uur in 4 weken nog niet is bereikt. Ook verzuim dat samenhangt met achterliggende problemen valt onder overig verzuim. • Wettelijk verzuim Wanneer de leerling in een periode van 4 weken gedurende 16 uur les- en of praktijktijd met onbekende reden afwezig is. • Langdurig relatief verzuim Wanneer de leerling meer dan 4 weken aaneengesloten met onbekende reden afwezig is. Het betreft geen leerlingen die zijn vrijgesteld van geregeld schoolbezoek of inschrijvingsplicht. • Luxe verzuim Wanneer de leerling zonder toestemming van de schoolleiding (tot 10 dagen) of van de leerplichtambtenaar (meer dan 10 dagen) buiten de schoolvakanties op vakantie is. <p>Absoluut verzuim Wanneer een leer- of kwalificatieplichtige jongere niet bij een school/onderwijsinstelling staat ingeschreven.</p>	<p>Geoorloofd schoolverzuim is verzuim met een geldige reden, zoals ziekte of verlof wegens buitengewone omstandigheden (na toestemming van de school of de leerplichtambtenaar).</p> <p>In de Lpw zijn de volgende vrijstellingsgronden opgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vrijstelling van de verplichting tot inschrijving bij een school (artikel 5, 5a en 15 Lpw). • Vrijstelling van geregeld schoolbezoek (artikel 11 Lpw). • Vrijstelling vanwege ziekte (artikel 11, sub d Lpw). • Vrijstelling vanwege plichten in verband met godsdienst of levensovertuiging (artikel 11, sub e Lpw). • Vrijstelling vanwege vakantie buiten de schoolvakanties in verband met het beroep van één van de ouder(s)/ verzorger(s) (artikel 11, sub f Lpw). • Vrijstelling vanwege gewichtige omstandigheden (artikel 11, sub g Lpw).

Wat te doen bij ongeoorloofd verzuim? 1/2

Aard en omvang ongeoorloofd verzuim	Interventies en registratie school(leiding)	Interventies leerplichtambtenaar
1 Iedere keer dat een leerling te laat komt of een uur verzuimt.	<ul style="list-style-type: none"> • School registreert de afwezigheid als ongeoorloofd relatief verzuim en neemt een passende pedagogische maatregel of sanctie.	
2 Vier keer te laat of 4 uur verzuim.	<ul style="list-style-type: none"> • School registreert de afwezigheid als ongeoorloofd relatief verzuim en neemt een passende pedagogische maatregel of sanctie. • School informeert ouder(s)/ verzorger(s).	
3 Negen keer te laat of 8 uur verzuim.	<ul style="list-style-type: none"> • School registreert de afwezigheid als ongeoorloofd relatief verzuim en neemt een passende pedagogische maatregel of sanctie. (Bij afspraken over preventief verzuimspreekuur ook melden bij het verzuimloket van DUO onder 'overig verzuim'). • School nodigt ouder(s)/verzorger(s) en leerling uit voor een gesprek op school en legt de afspraken schriftelijk vast. • School waarschuwt ouder(s)/verzorger(s) en leerling voor inschakelen van de leerplichtambtenaar bij herhaling.	<ul style="list-style-type: none"> • Als er afspraken zijn gemaakt over preventief verzuimspreekuur en er is een melding gedaan via het verzuimloket van DUO dan gaat de leerplichtambtenaar op school met de leerling in gesprek.
4 Twaalf keer te laat of meer dan 9 uur verzuim binnen 4 schoolweken.	<ul style="list-style-type: none"> • School registreert de afwezigheid en meldt dit verzuim preventief bij het verzuimloket van DUO onder 'overig verzuim'. • School informeert ouder(s)/verzorger(s) schriftelijk over de melding.	<ul style="list-style-type: none"> • De leerplichtambtenaar ontvangt de melding via het verzuimloket van DUO. • De leerplichtambtenaar neemt contact op met school en maakt een dossier aan. • De leerplichtambtenaar nodigt ouder(s)/ verzorger(s) en leerling uit voor gesprek en start een leerplichttraject.

Wat te doen bij ongeoorloofd verzuim? 2/2

Aard en omvang ongeoorloofd verzuim	Interventies en registratie school(leiding)	Interventies leerplichtambtenaar
5 Zestien uur verzuim in een periode van 4 schoolweken. (wettelijk verplicht).	<ul style="list-style-type: none"> • School registreert de afwezigheid en meldt het verzuim bij het verzuimloket van DUO onder '16 uur per 4 weken'. • School informeert ouder(s)/ verzorger(s) over de melding.	<ul style="list-style-type: none"> • De leerplichtambtenaar ontvangt de melding via het verzuimloket van DUO. • De leerplichtambtenaar vervolgt het gestarte leerplichttraject en handelt conform voorschriften.
6 Twintig keer te laat of 20 uur of meer verzuim in één schooljaar.	<ul style="list-style-type: none"> • School registreert de afwezigheid en meldt dit verzuim bij het verzuimloket van DUO onder 'overig verzuim'. • School informeert ouder(s)/ verzorger(s) over de melding.	Handelen als bij punt 5.
7 30 dagen aaneengesloten verzuim met onbekende of ongeldige reden. (wettelijk verplicht).	<ul style="list-style-type: none"> • School registreert afwezigheid en meldt het verzuim bij het verzuimloket van DUO onder '16 uur per 4 weken'. Wanneer de melding verzuim de duur bereikt van 30 dagen aaneengesloten verzuim dan is dit langdurig relatief verzuim. School ontvangt hierover een verzuimloketmelding van DUO. • School informeert ouder(s)/ verzorger(s) over de melding.	Handelen als bij punt 5.

Wat te doen bij ziekteverzuim?

Reden afwezigheid	Registreren en melden als
Ziekte niet gemeld conform de afspraken: <ul style="list-style-type: none"> • niet tijdig gemeld; • niet gemeld door, ouder(s)/verzorger(s).	School registreert de afwezigheid als ongeoorloofd relatief verzuim . Zie voor de afhandeling hiervan tabblad 'Ongoorloofd verzuim'.
Ziekte gemeld conform de afspraken: <ul style="list-style-type: none"> • zoals vermeld in de schoolgids; • op dezelfde dag door ouder(s)/verzorger(s); • bij hervatten onderwijs schriftelijke verklaring door ouder(s)/verzorger(s) afgegeven.	School registreert de afwezigheid als geoorloofd verzuim . Dit hoeft niet gemeld te worden bij het verzuimloket van DUO. Ziekteverzuim wordt als zorgwekkend gezien als een leerling 2 weken aaneengesloten ziek is of zich 4 keer (of meer) in een schooljaar ziek meldt. <ul style="list-style-type: none"> • De school voert gesprekken met de verzuimende leerling en ouder(s)/verzorger(s). • De jeugdarts van de GGD wordt – zo nodig – door de school ingeschakeld, om ziekteverzuimbegeleiding te starten, met als doel belastbaarheid in kaart te brengen en adviezen te geven die het hervatten van schoolgang bevorderen. Terugkoppeling aan school vindt plaats met toestemming van ouder(s)/verzorger(s) en/of leerling. • Indien leerling of ouder(s)/verzorger(s) niet of onvoldoende meewerken aan ziekteverzuimbegeleiding en de legitimatie van het ziekteverzuim onvoldoende duidelijk is voor school, dan schakelt de school leerplicht in door een melding bij het verzuimloket van DUO onder 'overig verzuim'. • De leerplichtambtenaar onderneemt de nodige acties, die tot hervatting van het schoolbezoek moeten leiden.
Langdurig ziekteverzuim (meer dan 2 weken).	School registreert de afwezigheid als geoorloofd verzuim . Dit hoeft niet gemeld te worden bij het verzuimloket van DUO. <ul style="list-style-type: none"> • School stelt een huiswerk- en/of inhaalplan op en adviseert indien nodig over alternatieve onderwijsmogelijkheden. • Soms kunnen kinderen vanwege psychische of lichamelijke beperkingen tijdelijk of gedeeltelijk niet naar school. Het is dan mogelijk om af te wijken van het minimum aantal uren onderwijstijd (Variawet) en de leerling een op maat gemaakt onderwijsprogramma aan te bieden. Op grond van de Variawet is hiervoor een ontwikkelingsperspectief (OPP) nodig waarover ouders, school en (behandelend) jeugdarts en/of behandelaar overeenstemming hebben. Het bevoegd gezag van de school voor po of v/slo vraagt hiervoor instemming van de Onderwijsinspectie via het Internet Schooldossier. Zie stroomschema van de Onderwijsinspectie.

Voor meer informatie verwijzen we u naar het Regionale Verzuimprotocol Achterhoek op www.lerenwerkt.nu/scholen.

Wat te doen bij vrijstellingen?

Reden afwezigheid	Registreren en melden als
Vrijstelling i.v.m. begrafenis, bruiloft, jubileum of religieuze feestdag: verlof bij directie aangevraagd conform op school geldende afspraak.	School registreert de afwezigheid als geoorloofd verzuim . Dit hoeft niet gemeld te worden bij het verzuimloket van DUO.
Vrijstelling i.v.m. gewichtige omstandigheden (minder dan 10 schooldagen); het besluit hieromtrent ligt bij de schoolleiding. Bij overschrijding van 10 dagen in een schooljaar ligt de bevoegdheid tot het nemen van het besluit bij de leerplichtambtenaar.	De afwezigheid registreren als geoorloofd verzuim . Dit hoeft niet gemeld te worden bij het verzuimloket van DUO.

Vakantie buiten de schoolvakanties is NIET mogelijk tenzij:
De leerling tijdens geen enkele reguliere schoolvakantie ten minste 2 aaneengesloten weken (10 schooldagen) op gezinsvakantie kan door de specifieke aard van het beroep van (één van) de ouders.

Bij 'specifieke aard van het beroep' moet worden gedacht aan seizoensgebonden werkzaamheden of werk in bedrijfstakken die een piekdruk kennen, waardoor het voor het gezin onmogelijk is om tijdens de reguliere schoolvakanties 2 aaneengesloten weken op vakantie te gaan. In de meeste gevallen is de aanvrager eigenaar of directeur van een bedrijf. Werknemers in loondienst kunnen afspraken over vakanties maken met hun werkgever en die moet daarbij rekening houden met de schoolvakanties. In deze gevallen hoeft de aanvraag dus niet automatisch worden goedgekeurd.

Voldoet men aan de gestelde eisen dan mag de leerling één keer per schooljaar vrij krijgen voor maximaal 10 schooldagen (2 aaneengesloten weken), zodat het gezin toch op vakantie kan. **Het moet dan wel de enige gezinsvakantie zijn in dat schooljaar.** De aanvraag moet voorzien zijn van bewijsstukken (kopie Kamer van Koophandel en/of verklaring van werkgever) en een toelichting waaruit de specifieke aard van het beroep van de ouder blijkt. Ook moeten de ouders toelichten wat de reden is van hun aanvraag. **Het moet redelijkerwijs te voorspellen zijn (en/of worden aangetoond) dat een vakantie in de schoolvakanties tot onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen zal leiden.**

Verder moeten de ouders met de volgende voorwaarden rekening houden:

- De aanvraag moet ten minste 8 weken van tevoren bij de directeur worden ingediend, tenzij de ouders kunnen aangeven waarom

dat niet mogelijk was (de 8 weken houden verband met de tijd die nodig is voor een eventuele bezwaarprocedure);

- De verlofperiode mag niet meer dan 10 schooldagen duren en de verlofperiode mag niet in de eerste twee weken van het schooljaar vallen.

Verder moet de directeur bij alle vrijstelling- en verlofaanvragen met de volgende voorwaarden rekening houden:

- De aanvraag dient schriftelijk te worden ingediend.
- De aanvraag dient schriftelijk te worden goedgekeurd/afgewezen en voorzien te zijn van de bezwaarclausule.

Voor meer informatie verwijzen we u naar het Regionale Verzuimprotocol Achterhoek op www.lerenwerkt.nu/scholen.

Acties schoolleiding en/of leerplicht

Acties schoolleiding	Acties leerplicht
<ul style="list-style-type: none"> • Verzuim adequaat registreren. • Ervoor zorgen dat het verzuimprotocol bij ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen bekend is. • Verzuimafspraken en regels nakomen. • Betrokkenen via de schoolgids op de hoogte brengen van de geldende procedures (o.a. inbrengen in ZAT). • Een goed functionerende ondersteuningsstructuur hebben. • Verzuim melden via het verzuimloket van DUO binnen de gestelde termijnen. • Aaneengesloten lesroosters nastreven. • Doorverwijzen naar de GGD bij zorgwekkend ziekteverzuim.	<ul style="list-style-type: none"> • Behandeling van verzuimmeldingen. • Behandeling van vrijstellingsaanvragen (indien dit meer dan 10 schooldagen betreft). • Waarschuwen (schriftelijk). • Verwijzen naar Bureau HALT (12 tot 18 jaar). • Proces-verbaal opmaken. • Opstarten begeleiding. • Contacten onderhouden met ketenpartners. • Instanties adviseren die betrokken zijn bij jeugdzorg en veiligheid.

Contact

Heeft u vragen over verzuim, schooluitval of thuiszitters? LerenWerkt is er voor u!

Samen sterk tegen schooluitval

Alle leerlingen een diploma. Dat is de inzet van LerenWerkt in de regio Achterhoek. RMC Achterhoek en de afdelingen leerplicht van negen gemeenten werken samen met scholen en jeugdhulporganisaties aan de bestrijding van schoolverzuim en schooluitval, zodat dat alle jongeren het onderwijs verlaten met een startkwalificatie: een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger.

Voor vragen kunt u contact opnemen met de leerplichtambtenaar van de woongemeente van de leerling. Indien de leerling 18 jaar of ouder is, kunt u contact opnemen met RMC Achterhoek.

Contactgegevens medewerkers

Zie voor de contactgegevens van de leerplichtambtenaren en RMC-consulenten www.lerenwerkt.nu/contact.

LEREN WERKT
Leerplicht + RMC Achterhoek

Soorten verzuim

Ongeoorloofd verzuim	Geoorloofd schoolverzuim
<p>Ongeoorloofd schoolverzuim is verzuim zonder geldige reden. De Leerplichtwet maakt onderscheid in twee soorten ongeoorloofd verzuim: relatief verzuim en absoluut verzuim.</p> <p>Relatief verzuim Wanneer een bij een school ingeschreven leer- of kwalificatieplichtige leerling ongeoorloofd afwezig is. Relatief verzuim is te verdelen in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overig verzuim Wanneer een leerling enkele uren of dagen met onbekende reden afwezig is (te laat komt of spijbelt) en de wettelijke termijn van 16 uur in 4 weken nog niet is bereikt. Ook verzuim dat samenhangt met achterliggende problemen valt onder overig verzuim. • Wettelijk verzuim Wanneer de leerling in een periode van 4 weken gedurende 16 uur les- en of praktijktijd met onbekende reden afwezig is. • Langdurig relatief verzuim Wanneer de leerling meer dan 4 weken aaneengesloten met onbekende reden afwezig is. Het betreft geen leerlingen die zijn vrijgesteld van geregeld schoolbezoek of inschrijvingsplicht. • Luxe verzuim Wanneer de leerling zonder toestemming van de schoolleiding (tot 10 dagen) of van de leerplichtambtenaar (meer dan 10 dagen) buiten de schoolvakanties op vakantie is. <p>Absoluut verzuim Wanneer een leer- of kwalificatieplichtige jongere niet bij een school/onderwijsinstelling staat ingeschreven.</p>	<p>Geoorloofd schoolverzuim is verzuim met een geldige reden, zoals ziekte of verlof wegens buitengewone omstandigheden (na toestemming van de school of de leerplichtambtenaar).</p> <p>In de Lpw zijn de volgende vrijstellingsgronden opgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vrijstelling van de verplichting tot inschrijving bij een school (artikel 5, 5a en 15 Lpw). • Vrijstelling van geregeld schoolbezoek (artikel 11 Lpw). • Vrijstelling vanwege ziekte (artikel 11, sub d Lpw). • Vrijstelling vanwege plichten in verband met godsdienst of levensovertuiging (artikel 11, sub e Lpw). • Vrijstelling vanwege vakantie buiten de schoolvakanties in verband met het beroep van één van de ouder(s)/ verzorger(s) (artikel 11, sub f Lpw). • Vrijstelling vanwege gewichtige omstandigheden (artikel 11, sub g Lpw).

Wat te doen bij ongeoorloofd verzuim?

Aard en omvang ongeoorloofd verzuim	Interventies en registratie school(leiding)	Interventies leerplichtambtenaar en/of RMC-consulent
<p>1 Iedere keer dat een leerling te laat komt of een uur verzuimt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • School registreert de afwezigheid als ongeoorloofd relatief verzuim en neemt een passende pedagogische maatregel of sanctie.	
<p>2 Zestien uur verzuim in een periode van 4 schoolweken. (wettelijk verplicht voor 18-minners en een regionale afspraak voor 18-plussers).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • School registreert de afwezigheid en meldt het verzuim bij het verzuimloket van DUO onder '16 uur per 4 weken'. Dit geldt voor zowel 18-minners als 18-plussers. • School informeert student en, als deze jonger is dan 18 jaar, ouder(s)/ verzorger(s) over de melding.	<ul style="list-style-type: none"> • De leerplichtambtenaar mbo (18-minners) of RMC-consulent (18-plussers) ontvangt de melding via het verzuimloket van DUO • De leerplichtambtenaar mbo of RMC-consulent maakt een dossier aan en neemt contact op met school en vraagt het verzuimverleden van de student. • De leerplichtambtenaar mbo of RMC-consulent stelt een onderzoek in en doet navraag bij de leerplichtambtenaar van de woongemeente. • De leerplichtambtenaar mbo of RMC-consulent gaat met de student en/of ouder(s)/ verzorger(s) in gesprek en start een leerplicht-/ begeleidingstraject.
<p>3 30 dagen aaneengesloten verzuim met onbekende of ongedigde reden. (wettelijk verplicht).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • School registreert de afwezigheid en meldt het verzuim bij het verzuimloket van DUO onder 'RMC'. Dit geldt voor zowel 18-minners als 18-plussers. • School informeert student en, als deze jonger is dan 18 jaar, ouder(s)/ verzorger(s) over de melding.	<ul style="list-style-type: none"> • De leerplichtambtenaar mbo (18-minners) of RMC-consulent (18-plussers) ontvangt de melding via het verzuimloket van DUO • De leerplichtambtenaar mbo of RMC-consulent neemt contact op met school en start de begeleiding.
<p>4 Uitschrijving van jongeren van 18 jaar of ouder zonder startkwalificatie en zonder inschrijving bij vervolgonderwijs.</p>	<p>Voordat school tot uitschrijving overgaat vindt er altijd per e-mail of telefonisch een overdracht plaats naar de RMC-consulent. Daarna meldt school de uitschrijving aan DUO.</p>	<p>De RMC-consulent start de begeleiding en neemt, indien nodig, nogmaals contact met school op.</p>

Wat te doen bij ziekteverzuim?

Reden afwezigheid	Registreren en melden als
<p>Ziekte niet gemeld conform de afspraken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niet tijdig gemeld; • niet gemeld door ouder(s)/verzorger(s).	<p>School registreert de afwezigheid als ongeoorloofd relatief verzuim. Zie voor de afhandeling hiervan tabblad 'Ongeoorloofd verzuim'.</p>
<p>Ziekte gemeld conform de afspraken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zoals vermeld in de schoolgids; • op dezelfde dag door ouder(s)/verzorger(s); • bij hervatten onderwijs schriftelijke verklaring door ouder(s)/ verzorger(s) afgegeven.	<p>School registreert de afwezigheid als geoorloofd verzuim. Dit hoeft niet gemeld te worden bij het verzuimloket van DUO. Ziekteverzuim wordt als zorgwekkend gezien als een leerling 2 weken aaneengesloten ziek is of zich 4 keer (of meer) in een schooljaar ziek meldt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De school voert gesprekken met de verzuimende leerling en ouder(s)/verzorger(s). • De jeugdarts van de GGD wordt – zo nodig – door de school ingeschakeld, om ziekteverzuimbegeleiding te starten, met als doel belastbaarheid in kaart te brengen en adviezen te geven die het hervatten van schoolgang bevorderen. Terugkoppeling aan school vindt plaats met toestemming van ouder(s)/ verzorger(s) en/of leerling. • Indien leerling of ouder(s)/verzorger(s) niet of onvoldoende meewerken aan ziekteverzuimbegeleiding en de legitimatie van het ziekteverzuim onvoldoende duidelijk is voor school, dan schakelt de school leerplicht in door een melding bij het verzuimloket van DUO onder 'overig verzuim'. • De leerplichtambtenaar onderneemt de nodige acties, die tot hervatting van het schoolbezoek moeten leiden.
<p>Langdurig ziekteverzuim (meer dan 2 weken).</p>	<p>School registreert de afwezigheid als geoorloofd verzuim. Dit hoeft niet gemeld te worden bij het verzuimloket van DUO.</p> <ul style="list-style-type: none"> • School stelt een huiswerk- en/of inhaalplan op en adviseert indien nodig over alternatieve onderwijsmogelijkheden.

Voor meer informatie verwijzen we u naar het Regionale Verzuimprotocol Achterhoek op www.lerenwerkt.nu/scholen.

Wat te doen bij vrijstellingen?

Reden afwezigheid	Registreren en melden als
Vrijstelling i.v.m. begrafenis, bruiloft, jubileum of religieuze feestdag; verlof bij directie aangevraagd conform op school geldende afspraak.	School registreert de afwezigheid als geoorloofd verzuim . Dit hoeft niet gemeld te worden bij het verzuimloket van DUO.
Vrijstelling i.v.m. gewichtige omstandigheden (minder dan 10 schooldagen); het besluit hieromtrent ligt bij de schoolleiding. Bij overschrijding van 10 dagen in een schooljaar ligt de bevoegdheid tot het nemen van het besluit bij de leerplichtambtenaar.	De afwezigheid registreren als geoorloofd verzuim . Dit hoeft niet gemeld te worden bij het verzuimloket van DUO.

Vakantie buiten de schoolvakanties is NIET mogelijk tenzij:
De leerling tijdens geen enkele reguliere schoolvakantie ten minste 2 aaneengesloten weken (10 schooldagen) op gezinsvakantie kan door de specifieke aard van het beroep van (één van) de ouders.

Bij 'specifieke aard van het beroep' moet worden gedacht aan seizoensgebonden werkzaamheden of werk in bedrijfstakken die een piekdruk kennen, waardoor het voor het gezin onmogelijk is om tijdens de reguliere schoolvakanties 2 aaneengesloten weken op vakantie te gaan. In de meeste gevallen is de aanvrager eigenaar of directeur van een bedrijf. Werknemers in loondienst kunnen afspraken over vakanties maken met hun werkgever en die moet daarbij rekening houden met de schoolvakanties. In deze gevallen hoeft de aanvraag dus niet automatisch worden goedgekeurd.

Voldoet men aan de gestelde eisen dan mag de leerling één keer per schooljaar vrij krijgen voor maximaal 10 schooldagen (2 aaneengesloten weken), zodat het gezin toch op vakantie kan. **Het moet dan wel de éniige gezinsvakantie zijn in dat schooljaar.** De aanvraag moet voorzien zijn van bewijsstukken (kopie Kamer van Koophandel en/of verklaring van werkgever) en een toelichting waaruit de specifieke aard van het beroep van de ouder blijkt. Ook moeten de ouders toelichten wat de reden is van hun aanvraag. **Het moet redelijkerwijs te voorspellen zijn (en/of worden aangetoond) dat een vakantie in de schoolvakanties tot onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen zal leiden.**

Verder moeten de ouders met de volgende voorwaarden rekening houden:

- De aanvraag moet ten minste 8 weken van tevoren bij de directeur worden ingediend, tenzij de ouders kunnen aangeven waarom

dat niet mogelijk was (de 8 weken houden verband met de tijd die nodig is voor een eventuele bezwaarprocedure);

- De verlofperiode mag niet meer dan 10 schooldagen duren en de verlofperiode mag niet in de eerste twee weken van het schooljaar vallen.

Verder moet de directeur bij alle vrijstelling- en verlofaanvragen met de volgende voorwaarden rekening houden:

- De aanvraag dient schriftelijk te worden ingediend.
- De aanvraag dient schriftelijk te worden goedgekeurd/afgewezen en voorzien te zijn van de bezwaarclausule.

Voor meer informatie verwijzen we u naar het Regionale Verzuimprotocol Achterhoek op www.lerenwerkt.nu/scholen.

Acties schoolleiding en/of leerplicht

Acties schoolleiding	Acties leerplicht
<ul style="list-style-type: none"> • Verzuim adequaat registreren. • Ervoor zorgen dat het verzuimprotocol bij ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen bekend is. • Verzuimafspraken en regels nakomen. • Betrokkenen via de schoolgids op de hoogte brengen van de geldende procedures (o.a. inbrengen in ZAT). • Een goed functionerende ondersteuningsstructuur hebben. • Verzuim melden via het verzuimloket van DUO binnen de gestelde termijnen. • Aaneengesloten lesroosters nastreven. • Doorverwijzen naar de GGD bij zorgwekkend ziekteverzuim.	<ul style="list-style-type: none"> • Behandeling van verzuimmeldingen. • Behandeling van vrijstellingsaanvragen (indien dit meer dan 10 schooldagen betreft). • Waarschuwen (schriftelijk). • Verwijzen naar Bureau HALT (12 tot 18 jaar). • Proces-verbaal opmaken. • Opstarten begeleiding. • Contacten onderhouden met ketenpartners. • Instanties adviseren die betrokken zijn bij jeugdzorg en veiligheid.

Contact

Heeft u vragen over verzuim, schooluitval of thuiszitters? LerenWerkt is er voor u!

Samen sterk tegen schooluitval

Alle leerlingen een diploma. Dat is de inzet van LerenWerkt in de regio Achterhoek. RMC Achterhoek en de afdelingen leerplicht van negen gemeenten werken samen met scholen en jeugdhulporganisaties aan de bestrijding van schoolverzuim en schooluitval, zodat dat alle jongeren het onderwijs verlaten met een startkwalificatie: een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger.

Voor vragen kunt u contact opnemen met de leerplichtambtenaar van de woongemeente van de leerling. Indien de leerling 18 jaar of ouder is, kunt u contact opnemen met RMC Achterhoek.

Contactgegevens medewerkers

Zie voor de contactgegevens van de leerplichtambtenaren mbo en RMC-consulenten www.lerenwerkt.nu/contact.

**LEREN
WERKT**
Leerplicht + RMC Achterhoek

Bijlage 2: Vrijstellingsgronden
Leerplichtwet

Vrijstelling van de verplichting tot
inschrijving bij een school

Artikel 5 van de **Lpw** kent drie gronden voor
vrijstelling van de leerplicht als het gaat om de
verplichting tot inschrijving bij een school:

- a. de jongere is op lichamelijke of psychische
gronden niet geschikt om tot een school
onderscheidenlijk een instelling te worden
toegelaten;
- b. degene die het gezag over de jongere
uitoefent, en degene die zich met de feitelijke
verzorging van een jongere heeft belast
(verantwoordelijke personen, **art.2 lid 1 Lpw**)
hebben tegen de richting van het onderwijs
op alle binnen redelijke afstand van de
woning - of, indien zij geen vaste verblijfplaats
hebben, op alle binnen Nederland - gelegen
scholen onderscheidenlijk instellingen
waarop de jongere geplaatst zou kunnen
worden, overwegende bedenkingen;
- c. de jongere staat als leerling van een inrichting
van onderwijs buiten Nederland ingeschreven
en bezoekt deze inrichting geregeld.

De vrijstelling op grond van **art. 5 sub a Lpw** geeft
in de strafrechtelijke praktijk geen problemen.
Alvorens een vrijstelling van rechtswege ontstaat
moeten ouder(s)/verzorger(s) jaarlijks vóór 1 juli
voorafgaand aan het schooljaar een kennisgeving
indienen. Bij deze kennisgeving moet een verklaring
van een onafhankelijk, niet zijnde behandeld, door
het college aangewezen arts zijn die verklaart
dat het kind niet geschikt is om op een school of
instelling te worden ingeschreven. Deze verklaring
betreft een schooljaar of de gehele leerplichtige
periode van een jongere. Deze verklaring mag niet
ouder zijn dan drie maanden (**art. 7 Lpw**). Met de
invoering van passend onderwijs en de transitie
van de Jeugdwet naar de gemeente moet het

aantal vrijstellingen op grond van dit artikel gaan
afnemen. Als een kind nog leerbaar is, dan zou er
geen beroep op dit artikel gedaan hoeven worden.
Het is daarom aanbevelenswaardig in overleg met
de ouder(s)/verzorger(s) ook altijd samen met het
onderwijs naar onderwijsmogelijkheden te kijken.
Een voorgenomen wetswijziging om betrokkenheid
van het onderwijs in de vrijstellingsprocedure te
regelen is inmiddels aangekondigd.

Artikel 5 sub b Lpw
Als ouder(s)/verzorger(s) een beroep doen op
de vrijstellingsgrond als bedoeld in **art. 5 sub b
Lpw** dienen zij dit te doen door middel van een
kennisgeving, die een verklaring bevat waaruit
de overwegende bedenkingen blijken tegen de
richting van het onderwijs op alle binnen redelijke
afstand van de woning gelegen scholen (**art. 8 lid 1
Lpw**).

Volgens de wet mag het kind het jaar voorafgaande
aan de kennisgeving niet geplaatst zijn geweest op
een school waartegen bedenkingen worden geuit
(**art. 8 lid 2 Lpw**).
De leerplichtambtenaar stelt vast of de
kennisgeving aan de eisen van de wet voldoet. Als
dat zo is ontstaat van rechtswege de vrijstelling.
Als niet aan de eisen van de wet wordt voldaan,
moet het kind worden ingeschreven op een school.
Gebeurt dat niet dan is er sprake van absoluut
verzuim dat kan leiden tot rechtsvervolgning. De
leerplichtambtenaar legt bij twijfel of voornemen
tot opmaken proces-verbaal de zaak tijdig voor aan
het OM.

Artikel 5 sub c Lpw
Bij een beroep op vrijstelling op grond van **art. 5
sub c Lpw** moet een verklaring overgelegd worden
van de schoolleiding waaruit blijkt dat de leerling
staat ingeschreven en de school regelmatig
bezoekt, art.9 Lpw. De kennisgeving moet tijdig,
elk jaar vóór 1 juli worden gedaan, **art. 6 lid 2 sub b
Lpw**.

Artikel 5a en 15 Lpw
Twee andere vrijstellingen die de Lpw kent, zijn
artikel 5a (Trekking bestaan) en **artikel 15**.
Ouder(s)/verzorger(s) die een trekkend bestaan
leiden doordat zij en hun kinderen meereizen met
een kermis of een circus kunnen een beroep doen
op vrijstelling van de inschrijvingsplicht voor de
maanden maart tot november. Dit beroep kunnen zij
niet doen als de Rijdende school binnen 5 kilometer
afstand met de kermis of het circus meereist. De
vrijstelling geldt alleen voor leerlingen binnen het
primair onderwijs.

Op grond van **artikel 15 Lpw** kunnen
kwalificatieplichtige leerlingen vrijgesteld worden
van de inschrijvingsplicht. Het college ontvangt een
verzoek waaruit blijkt dat er sprake is van bijzondere
omstandigheden, anders dan genoemd in **artikel
5 Lpw** en hierbij moet aangetoond worden dat
de leerling op andere wijze voldoende onderwijs
geniet. Het college besluit over deze aanvragen.

Vrijstelling van geregeld schoolbezoek
De Lpw kent daarnaast gronden voor vrijstelling van
geregeld schoolbezoek op grond van **artikel 11 Lpw**,
indien:

- a. de school onderscheidenlijk de instelling is
gesloten of het onderwijs is geschorst;
- b. bij of op grond van algemeen verbindende
voorschriften is het bezoeken van de school
onderscheidenlijk de instelling verboden;
- c. de jongere is bij wijze van tuchtmaatregel
tijdelijk de toegang tot de school
onderscheidenlijk de instelling ontzegd;
- d. de jongere is wegens ziekte verhinderd de
school onderscheidenlijk de instelling te
bezoeken;
- e. de jongere is wegens vervulling van
plichten voortvloeiend uit godsdienst of
levensovertuiging verhinderd de school
onderscheidenlijk de instelling te bezoeken;

- f. de jongere kan vanwege de specifieke aard
van het beroep van één van de in artikel 2,
eerste lid, bedoelde personen (degene die het
gezag over de jongere uitoefent, en degene
die zich met de feitelijke verzorging van
een jongere heeft belast) slechts buiten de
schoolvakanties met hen op vakantie gaan;
- g. de jongere is door andere gewichtige
omstandigheden verhinderd de school
onderscheidenlijk de instelling te bezoeken.

Vrijstelling vanwege ziekte
Op grond van **artikel 11 d Lpw** is een kind dat ziek
is, vrijgesteld van schoolbezoek.

Schoolverzuim wegens ziekte komt veel voor.
Een deel van het verzuim is niet te vermijden,
de jongeren zijn ziek en kunnen geen onderwijs
volgen. Er is echter een groep jongeren
die weliswaar ziek is, maar die door aanvullende
maatregelen toch aan het onderwijs kan
deelnemen. Sommige leerlingen verzuimen wegens
ziekte, terwijl sprake is van een andersoortige
problematiek.

Bij langdurig en zorgwekkend ziekteverzuim¹⁵
kan de schoolgang en daarmee het onderwijs in
gevaar komen. Scholen staan voor de taak passend
onderwijs te bieden en problemen bij jongeren
vroegtijdig te signaleren. Zij worden als eerste
geconfronteerd met schoolziekteverzuim¹⁶ en
dienen daarop te reageren. In tweede instantie zijn
jeugdartsen en leerplichtambtenaren betrokken en
afhankelijk van de aard van de problematiek, ook
andere professionals.

Het is van belang ziekteverzuim gezamenlijk aan
te pakken. Scholen vinden het vaak lastig om de
reden van ziekmelding met jongere en ouders
te bespreken. Dit komt onder andere vanwege
terughoudendheid in verband met privacy, het
ontbreken van medisch inzicht en verwachtingen

15. 4 ziektemeldingen in 12 weken, 7 aaneengesloten schooldagen of eerder indien de school zorgen heeft.
16. Schoolziekteverzuim betreft iedere vorm van ziekteverzuim van een jongere die als leerling is ingeschreven op een school/onderwijsinstelling (artikel 12 van de Leerplichtwet.). Het gaat hierbij niet om jongeren die op lichamelijke of psychische gronden vrijgesteld zijn van schoolinschrijving (art. 5 onder a van de Leerplichtwet).

over de ingewikkeldheid van een vervolgtraject. Er wordt beperkt beroep gedaan op de Jeugd-gezondheidszorg en Leerplicht. Dit is jammer. De jeugdarts is bij uitstek in staat te adviseren over de consequenties van ziek zijn voor het volgen van de lessen en de aanpak van de begeleiding van de jongere. De school kan daar maximaal gebruik van maken door in zijn beleid de jeugdarts als medisch adviseur aan te wijzen. De jongeren en de ouders weten dan dat in geval van verzuim wegens ziekte de jeugdarts kan worden ingeschakeld. De school kan de sociaal-medische expertise van de jeugdarts op een niet vrijblijvende manier inzetten.

Soms kunnen kinderen vanwege psychische of lichamelijke beperkingen tijdelijk of gedeeltelijk niet naar school. Het is dan mogelijk om deze leerlingen een op maat gemaakt onderwijsprogramma aan te bieden door af te wijken van het minimum aantal uren onderwijstijd. Het bevoegd gezag van de school vraagt hiervoor instemming van de inspectie via het Internet Schooldossier. Via de Variawet kan een maatwerktraject gemaakt worden waarbij afspraken over onderwijs in combinatie met behandeling/hulpverlening vastgelegd worden voor een zieke leerling of leerling die tijdelijk geen volledig onderwijs kan volgen. Hierbij moet het bevoegd gezag de beslissing om de leerling minder onderwijs op school te laten volgen goed onderbouwen. Dit doet het bevoegd gezag aan de hand van een ontwikkelingsperspectief (OPP). Daarnaast verklaart het bevoegd gezag dat de wettelijk vertegenwoordigers van de leerling op de hoogte zijn en het handelingsdeel van het OPP hebben ondertekend. In het OPP wordt onder andere vastgelegd welke ondersteuning aan de leerling wordt geboden en hoe de leerling weer toegroeit naar het volledig aantal uren onderwijs op school.

Bij de aanpak van ziekteverzuim is dus in eerste instantie een rol weggelegd voor de school en de

jeugdarts. De school gaat in gesprek met leerling/ouder(s)/verzorger(s) over het oplossen van het ziekteverzuim. Daarna komt de jeugdarts in beeld. Als leerling/ouder(s)/verzorger(s) niet willen meewerken aan het inwinnen van advies bij de jeugdarts, het advies van de jeugdarts niet willen opvolgen of als een advies van de jeugdarts niet leidt tot stoppen van het ziekteverzuim dan kan de school de jongere en zijn ouder(s)/verzorger(s) opdracht geven duidelijkheid te verschaffen in de oorzaken van het ziekteverzuim. Weigert een jongere of zijn ouder(s)/verzorger(s) de medewerking en houdt het verzuim aan, dan doet de school een melding van ongeoorloofd verzuim bij het verzuimloket van DUO.

Vrijstelling vanwege plichten in verband met godsdienst of levensovertuiging
Op grond van **artikel 11e Lpw** iis in bepaalde gevallen vrijstelling van schoolbezoek vanwege godsdienst of levensovertuiging mogelijk.

In **artikel 6 van de Grondwet** wordt gesteld dat eenieder recht heeft zijn godsdienst of levensovertuiging vrij te belijden, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet. In de Lpw heeft dit grondrecht zijn vertaling gekregen in **artikel 11 sub e** in verband met **artikel 13** en **13b**. Het grondrecht heeft de vorm van een beroep op vrijstelling van de verplichting op grond van de Lpw. De vrijstelling is bedoeld om plichten voortvloeiend uit religie of levensovertuiging te kunnen vervullen. De vrijstelling geldt voor één dag, namelijk de dag waarop de plicht vervuld moet worden.

Indien er vanuit de religie of levensovertuiging een bandbreedte bestaat van meerdere dagen waarbinnen de plicht vervuld kan worden, dan moet dit zo mogelijk op een niet-schooldag gedaan worden.

Daarbij is een reisdag voorafgaand of na het

vervullen van de plicht in het buitenland geen geldige reden voor een beroep op vrijstelling in verband met gewichtige omstandigheden. De verplichting kan in beginsel immers ook in Nederland worden uitgevoerd. Een beroep op vrijstelling wegens vervulling van plichten voortvloeiend uit godsdienst of levensovertuiging kan slechts worden gedaan indien daarvan uiterlijk twee dagen vóór de verhinderings aan de schoolleiding kennis is gegeven.

Religieuze feestdagen
Volgens de Lpw moet een vrijstelling van geregeld schoolbezoek op religieuze gronden, beschouwd worden als een kennisgeving van de ouder(s)/verzorger(s) aan de schoolleiding. Er is dus geen sprake van het al of niet verlenen van verlof door de schoolleiding of leerplichtambtenaar. Een kennisgeving (in de vorm van bijvoorbeeld een mededeling) volstaat.

- Voorbeelden van religieuze verplichtingen zijn:
- Chinees Nieuwjaar
  - Offerfeest
  - Suikerfeest
  - Holifeest
  - Diwalifeest
  - Krishna Janamashtmi
  - Navratri (alleen de laatste dag)
  - Maha Shivratri
  - Biddag voor gewas en arbeid
  - Dankdag voor gewas en arbeid
  - Aswoensdag
  - Paasfeest (Pesach)
  - Wekenfeest (Sjawoe’ot)
  - Joods Nieuwjaar (Rosh Hasjana)
  - Grote verzoendag (Jom Kipoer)
  - Loofhuttenfeest (Soekot) Slotfeest (Sjemini Atseret)
  - Vreugde der Wet (Simchat Tora).

Carnaval is geen religieuze verplichting. De exacte data van de Islamitische verplichtingen zijn pas kort voor de viering bekend en verschillen per land, dit in verband met de stand van de maan.

Vrijstelling vanwege vakantie buiten de schoolvakanties vanwege beroep van één van de ouder(s)/verzorger(s)
Op grond van **artikel 11, sub f, en 13a, tweede lid, van de Lpw** is om buiten de schoolvakanties op vakantie te gaan vanwege het specifieke beroep van één van de ouder(s)/verzorger(s), eenmaal vrijstelling van geregeld schoolbezoek mogelijk voor ten hoogste tien dagen per schooljaar. Dit verlof kan geen betrekking hebben op de eerste twee lesweken van het schooljaar. Voor een kwalificatieplichtige jongere kan slechts verlof worden verleend voor een evenredig deel van het aantal dagen dat deze verplicht is onderwijs te volgen. De schoolleiding kan hiervoor verlof verlenen.

Bij het begrip ‘specifieke aard van het beroep’ bedoeld in **artikel 11, sub f**, van de Lpw moet voornamelijk worden gedacht aan seizoensgebonden werkzaamheden, respectievelijk werkzaamheden in bedrijfstakken die een piekdruk kennen, waardoor het voor het gezin feitelijk onmogelijk is om in die periode een vakantie op te nemen. Het moet redelijkerwijs te voorzien zijn (en/of worden aangetoond) dat een vakantie in de schoolvakanties tot onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen zal leiden. Slechts het gegeven dat gedurende de schoolvakanties een belangrijk deel van de omzet wordt behaald is onvoldoende. Zie ook de Beleidsregel uitleg ‘specifieke aard van het beroep’ en ‘andere gewichtige omstandigheden’ bedoeld in de Lpw, www.wetten.nl

Vrijstelling vanwege gewichtige omstandigheden

Op grond van **artikel 11, sub g**, en **artikel 14** van de Lpw zijn in bepaalde situaties bijzondere vormen van verlof toegestaan voor maximaal tien dagen per schooljaar. Het gaat hier om omstandigheden die niet eerder in de limitatieve opsomming van **artikel 11 van de Lpw** zijn genoemd en die veelal buiten de wil of invloedsfeer van de ouder(s)/verzorger(s) of leerling zijn gelegen. De schoolleiding kan verlof verlenen voor afwezigheid als gevolg van een dergelijke andere gewichtige omstandigheid.

- In de hierna genoemde gevallen kan, op grond van **artikel 11, sub g**, verlof worden verleend:
- voor verhuizing: maximaal 1 schooldag;
  - voor het voldoen aan wettelijke verplichtingen, voor zover dit niet buiten de lesuren kan geschieden: maximaal 10 dagen;
  - voor het bijwonen van het huwelijk van bloed- of aanverwant tot en met de 3e graad: in Nederland maximaal 2 schooldagen indien er ver gereisd moet worden, anders maximaal 1 dag, in het buitenland maximaal 5 schooldagen. Soort bewijs: trouwkaart (indien twijfelachtig kopie trouwakte);
  - bij ernstige levensbedreigende ziekte zonder uitzicht op herstel van bloed- of aanverwant tot en met de 3e graad: maximaal 10 dagen. Soort bewijs: doktersverklaring waar ernstige ziekte uit blijkt;
  - bij overlijden van bloed- of aanverwant:
    - In de 1e graad maximaal 5 schooldagen;
    - In de 2e graad maximaal 2 schooldagen;
    - In de 3e en de 4e graad maximaal 1 schooldag;
    - In het buitenland: 1e t/m 4e graad maximaal 5 schooldagen.
  - Soort bewijs: rouwkaart (indien twijfelachtig akte van overlijden);
  - bij 25-, 40- of 50-jarig ambtsjubileum en het 12 ½-, 25-, 40-, 50- en 60-jarig

- huwelijksjubileum van ouder(s)/verzorger(s) of grootouder(s)/verzorger(s): maximaal 1 schooldag;
- Voor andere naar het oordeel van de schoolleiding gewichtige omstandigheden: maximaal 10 dagen.

- Daarbij geldt het volgende:
- Verlofaanvragen dienen schriftelijk en binnen een redelijke termijn bij de schoolleiding te worden ingediend. Indien dit een aanvraag tot en met 10 schooldagen betreft is de schoolleiding beslissingsbevoegd. Bij meer dan 10 schooldagen moet de leerplichtambtenaar een beslissing nemen. Indien de aanvraag niet binnen een redelijke termijn is ingediend, moet door de aanvrager worden beargumenteerd waarom dit niet is gebeurd;
  - er kunnen voorwaarden gesteld worden aan het toekennen van verlof, bijvoorbeeld het achteraf tonen van bepaalde bescheiden;
  - de toestemming of afwijzing moet schriftelijk worden vastgelegd en in geval van afwijzing goed worden gemotiveerd door de schoolleiding;
  - verlof moet altijd zo kort mogelijk worden gehouden;
  - alle aanvragen dienen, voor zover in redelijkerwijze mogelijk, te worden vergezeld van bewijsmiddelen;
  - verlof vanwege gewichtige omstandigheden kan ook worden toegekend in de eerste twee weken na de zomervakantie, hier moet echter terughoudend mee worden omgegaan.

- In de volgende gevallen wordt in ieder geval geen extra verlof gegeven:
- familiebezoek in het buitenland;
  - goedkope tickets in het laagseizoen;
  - omdat tickets al gekocht zijn of omdat er geen tickets meer zijn in de vakantieperiode;

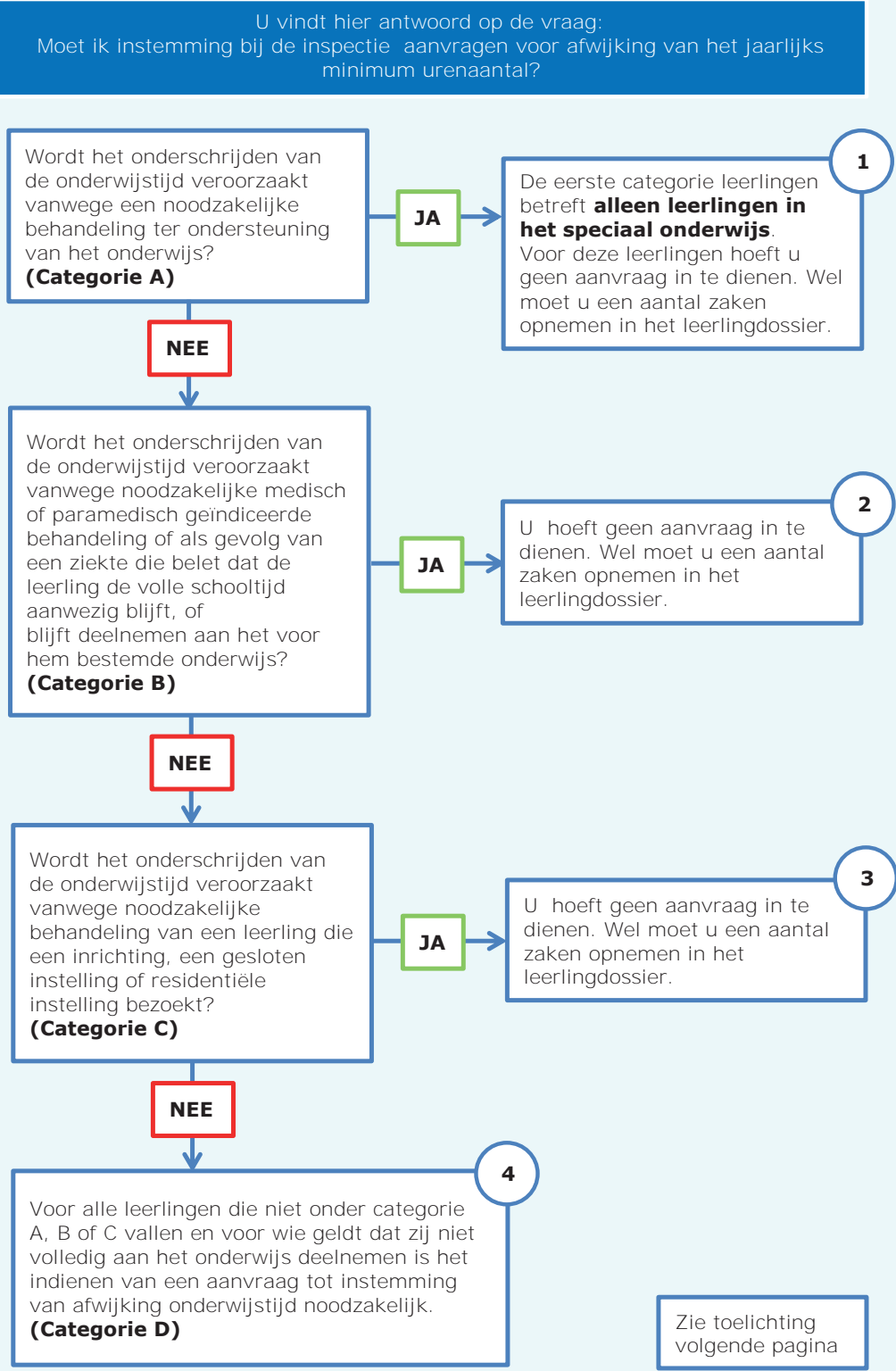
- vakantiespreiding;
- verlof voor een kind, omdat andere kinderen uit het gezin al of nog vrij zijn;
- eerder vertrek of latere terugkomst in verband met verkeersdrukke;
- samen reizen/in konvooi rijden door bijvoorbeeld de Balkan;
- kroonjaren;
- sabbatical;
- wereldreis/verre reis.

Aanvragen voor langdurig verlof in verband met een wereldreis of sabbatical kunnen op grond van de Lpw en de Beleidsregel uitleg ‘specifieke aard van het beroep’ en ‘andere gewichtige omstandigheden’ bedoeld in de Lpw niet worden toegekend. In de rechtspraak is uitgemaakt dat er geen sprake is van “gewichtige redenen”. In deze situaties moet dus proces-verbaal opgemaakt worden en zal het OM vervolgen.

Indien ouder(s)/verzorger(s) voor langere tijd in het buitenland verblijven, kunnen zij de leerling wel uitschrijven bij school en inschrijven bij een school in het buitenland (niet zijnde een wereldschool). Zij zijn dan niet in overtreding. Er moet daarbij een verklaring van de schoolleiding van de betreffende school overgelegd worden dat de leerling is ingeschreven en de school in het buitenland daadwerkelijk bezoekt (zie uitleg bij **artikel 5, sub c Lpw**).

Bijlage 3: Stroomschema Variawet

Stroomschema primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs¹

¹ Het stroomschema is afgeleid van [de beleidsregel](#) inzake het instemmen met afwijking van het verplichte minimum aantal uren onderwijstijd WPO, WEC en WVO en het verlenen van ontheffingen WEC en Onderwijskundig besluit WEC.

Bron: Onderwijsinspectie. Kijk voor het hele stroomschema inclusief uitleg van de verschillende categorieën op <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/publicaties/2018/09/24/stroomschema-afwijking-van-het-jaarlijks-minimum-urenaantal>

Bijlage 4: Hoe en wat moet gemeld worden bij het verzuimloket van DUO?

Het Digitale verzuimloket DUO

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft DUO verzocht een applicatie te ontwikkelen waarmee instellingen op een uniforme manier verzuimmeldingen kunnen doen. De meldingen die met behulp van dit verzuimloket worden gedaan, kunnen door de leerplichtambtenaren en RMC-consulenten met behulp van dezelfde applicatie worden geraadpleegd en in behandeling worden genomen. Het verzuimloket kan ook worden gebruikt om het contact tussen melder en behandelaar tot stand te brengen. Dit alles om schooluitval terug te dringen.

De scholen zijn verplicht om verzuim op deze manier te melden. Het is niet toegestaan om verzuim alleen rechtstreeks bij de leerplichtambtenaar te melden. Het digitale verzuimloket wordt dus gebruikt voor het melden van verzuim, zowel voor leerplichtverzuim (18-) als RMC-verzuim (18+).

Wie is de melder?

Elke deelnemende school moet aangeven, wie binnen de school als opdrachtgever verantwoordelijk is voor de meldingen bij het digitale verzuimloket (b.v. de teamleider, de zorgcoördinator of de verzuimcoördinator) en wie de opdracht uitvoert (b.v. medewerker leerlingenadministratie). Zo is voor de leerplichtambtenaar en RMC-consulent duidelijk met wie contact moet worden opgenomen.

Wat gebeurt er met de melding?

De leerplichtambtenaar of RMC-consulent neemt de melding in behandeling. Vervolgens wordt er met de meldende school contact opgenomen. Als de melding is afgehandeld, wordt deze in het

verzuimloket afgesloten. Voor gedetailleerde informatie wordt verwezen naar de handleiding voor het gebruik van het verzuimloket op de website van DUO (www.duo.nl/zakelijk/verzuim).

Terugkoppeling door DUO

Alle scholen ontvangen regelmatig op hun beveiligde deel van de DUO-site een terugkoppeling van de meldingen. Maandelijks worden de verzuimgegevens gerapporteerd, en worden ook gegevens verstrekt over leerlingen die zijn vertrokken, maar die nog niet elders zijn ingeschreven. Dit geeft de scholen de mogelijkheid om deze potentiële vsv'ers alsnog te benaderen.

Daarnaast wordt er elk jaar in februari respectievelijk oktober een lijst gepubliceerd, waarop de namen van de voorlopige vsv'ers van het afgelopen schooljaar zijn vermeld.

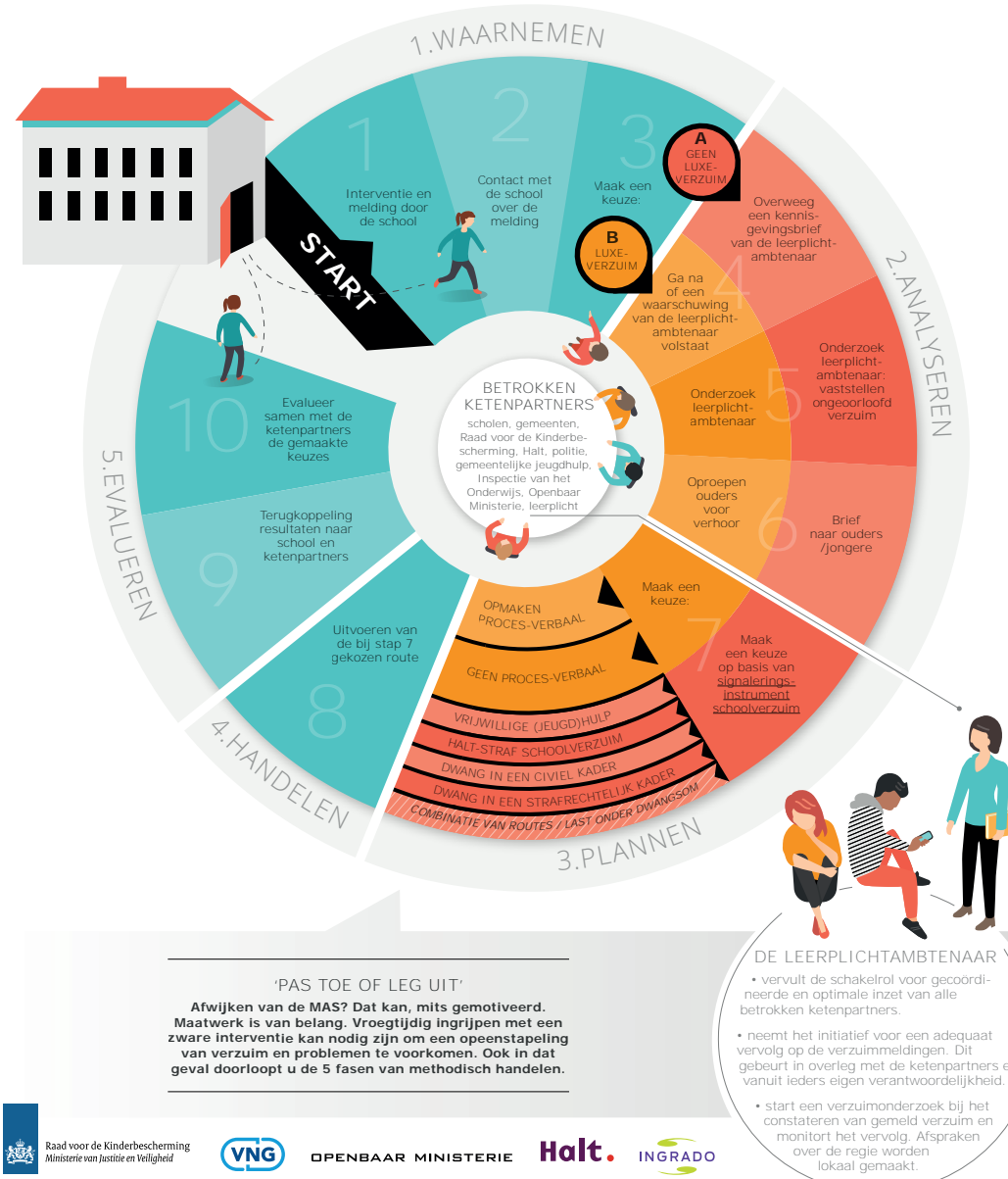
Definities van DUO over soorten verzuim

Scholen in de DUO-melding kunnen kiezen uit de volgende soorten verzuim:

- 16 uur in 4 weken
- langdurig relatief verzuim
- RMC
- luxe verzuim
- overig verzuim

Bijlage 5: Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

versie april 2019

LEREN WERKT

Leerplicht + RMC Achterhoek